POSTAGE PAID IN CASH AT WINNIPEG, Canada
Authorized under Permit No. 1773

Canadian Israelite
The first and only Jewish Weekly in the entire Dominion of Canada
Office: 823 Main St. St.-John 1454

דער קענעדער איד

Der Canader Yid
דאס ערשטע און איינציגע וואכענבלאט אין וויניפעג און גאנץ קענעדע
אפיס 823 מיין סט. סט.-דזשאן 1454

Vol. II. No. 48. Winnipeg, Friday, December 1st, 1911. Price Two Cents Calgary
וויניפעג, פרייטאג, י' כסלו תרע"ב. לויף נומער 63.

און וואס איז מיט דער נייווי?

די גאנצע וואך איז אין פעדעראלען פארלאמענט אנגעגאנגען דעבאטען. וועגען דער טראהן רעדע וואס דער גאווערנאר דזשענעראל האט געהאלטען, און אלץ וועגען דער נייווי. פארגעסטערען האט סיר ווילפריד לאריער אריינגעבראכט א ניט צוטרויאונגס רעזאלוציאן געגען דער יעצטיגער רעגיערונג, פאר ניט בעריהרען די פראגע וועגען דער נייווי אין דער טראהן רעדע. די רעזאלוציאן איז דורכגעפאלען מיט 44 שטימען א מאיאריטעט. דערביי האט אויך ניט געפעהלט קיין אינצידענטין וואו מען האט זיך איינער דעם צווייטען ניט געשאנעוועט. די אורזאכע דערפון איז געווען דער נייער וויים פרעזידענט פון פארלאמענט מר. בלאנדין וועמען מען האט בעשולדיגט אין אונטרייהייט צו ענגלאנד, מען האט ציטירט זיינע רעדעס פון פראנצויזישע צייטונגען, ווען ער האט זיך אויסגעדריקט אין שארפע ווערטער געגען ענגלאנד. פערטהיידיגט האט איהם פרעמיער בארדען אליין, און האט געבעטען אז מען זאל אויפהערען זוכען חסרונות איינער אויף דעם צווייטען און מען זאל בעסער צו געהן צו „ביזנעס" און טהעטיגקייט.

ריעזיגער פראטעסט אין קאלגארי.

ווי אונזערע לעזער ווייסען שוין האבען די גלחים אויף זייער צוזאמענפאהר אין קאלגארי בעשלאסען צו פועל'ן ביי דער רעגיערונג אז מען זאל איינפיהרען אין די פאבליק סקוהלס למודים וועגען קריסטליכער רעליגיאן.

יעצט האבען מיר ערהאלטען פון אונזער קארעספאנדענט ה' קופער א ידיעה אז אין קאלגארי האט דער בעשלוס פון די גלחים ארויסגערופען א שטארקען פראטעסט מצד דער דארטיגער אידישער בעפעלקערונג.

א גרויסער מיטינג איז פאריגע וואך איינבערופען געווארען, וואו עס האבען גערעדט פערשיעדענע רעדנער און אויך ראבבי און דר. רופין פון ספויקען. עס איז בעשלאסען געווארען צו קלויבען א פאנד און ערוועהלען א קאמיטע וואס זאל זיך ווענדען צום פרעמיער און אויך אנשטעלען לאיערס ווען עס וועט זיך פאדערען.

נעקסטע וואך וועלען מיר געבען אן אויספיהרליכען בעריכט פון דיעזען פראטעסט מיטינג.

3 סענט עלעקטרישע בעלויכטונג

די קאמיטע וועלכע איז אפאינטעט געווארען פון סיטי מעיאר אויף אריינצוברענגען א רעפארט וועגען די נייע קאסטען פון דער שטאדטישער עלעקטריק בעלייכטונג האט מיט א מאיאריטעט בעשלאסען, אז די פרייז פון עלעקטריק פון דעם סיטי פלענט זאל זיין 3 סענט א קילאוואט, אנשטאט וואס פריהער האבען מיר געצאהלט 10 סענט. דיזע פרייז וועט זיין נאר פאר פריוואט וואהנונגען. סטארס וועלען אפשר אויך קאסטען ביליגער. נעקסטען מאנטאג וועט מען ערשט אין סיטי האל בעשטימען ביי א מיטינג וועגען דעם, און אויב עס וועט דורכגעהן, וועלען מיר האבען ביליגערע בעלייכטונג, פון דער צווייטער זייט האט די וויניפעג עלעקטריק קאמפאני ערקלעהרט אז אויך זי וועט מאכען דעם זעלבען ביליגען פרייז.

באראן ראטשילד געשטארבען.

דיזע וואך איז אין פאריז געשטארבען באראן גוסטאוו ראטשילד, אין עלטער פון 69 יאהר. ער איז געבוירען געווארען אין לאנדאן, און האט נאכהער איבערגענומען די פיהרערשאפט פון דער פאריזער באנק פירמא, ער איז אויך געווען דער עסטרייך - אונגארישער דזשענעראל קאנסול אין פאריז און איז געווען זעהר געאכטעט.

רוסלאנד שיקט אן אולטימאטום צו פערסיען.

אן אלטימאטום איז אריינגעשיקט געווארען פון דער רוסישער רעגיערונג צו דער פערסישער, אז אויב אין 48 שטונדען וועט מר. מארגען שוסטער (א איד) דער אמעריקאנער דזשענעראל טרעזשורער פאר פערסיע, ניט ווערען ענטזאגט, וועט רוסלאנד אריינשיקען מיליטער נאך פערסיע, און געהען נאך דער הויפט שטאדט טהעראן.

אונזערע רעגיערער וועלען נעביך מוזען זיין ניכטער.

דאס איז דאס ערשטע מאל אין דער געשיכטע פון קענעדא, אז די אלע פעסטען וואס וועלען געמאכט ווערען פון דעם פרעזידענט פון דעם פעדעראלען פארלאמענט, וועט מוזען זיין אהן שנאפס און אהן וויין. אזוי איז בעשלאסען געווארען פון דר. ספרולע דעם יעצטיגען פרעזידענט פון פארלאמענט אויפן פערלאנג פון זיין פרוי. און אלע אונזערע רעגירער וועלען נעבעך מוזען זיין ניכטער.

רוסלאנד זוכט קריעג מיט כינא.

לויט א קייבעל וואס איז ערהאלטען געווארען אין לאנדאן פון דעם קארעספאנדענט פון דער „דעילי טעלעגראף" איז בעקאנט געווארען אז רוסלאנד האט צוריק גערופען איהר אמבאסאדאר אין פעקין הערר קאראסטאוויץ. דאס מיינט אז רוסלאנד זוכט יעצט מיט אן אמת אריינצוקריכען אין כינא, יעצט ווען דאס כינעזישע פאלק זוכט זיך צו בעפרייען פון דער מאנדזשו דינאסטיע.

די איטאליענישע טערקישע מלחמה

לעצטע וואך איז געמאכט געווארען א גרויסע אטאקע פון די אראבער און טערקישע סאלדאטען, אויף די איטאליענישע פאזיציעס אין דערנא און טאברוק, און דער פערלוסט פון ביידע זייטען זיינען געווען 1500 מענשען, עס איז נאך ניט בעקאנט ווער עס האט געזיעגט אין דיעזער שלאכט.

רעד ריווער וועט ווערען נאך טיעפער

אין אטאווא האלט ביי איפאינטעט ווערען פון דער רעגיערונג אן הארבאר קאמיטע פאר וויניפעג. די ערשטע אויפגאבע פון דער קאמיטע וועט זיין צו מאכען טיעפער דעם רעד - ריווער, אום עס זאלען קענען פאהרען שיפען צווישען וויניפעג און לייק וויניפעג.

די ערעפנונג פון פארלאמענט אין אלבערטא.

אין עדמאנטאן האט זיך די דריטע סעסיע פון דעם פארלאמענט אף אלבערטא אייערנעכטען ערעפענט מיט גרויס צערעמאני. דער יעצטיגער פארלאמענט איז א שעהנע נייע געביידע וואס איז ערשט ניט לאנג פערטיג געווארען. די צאהל דעפוטאטען זיינען 40. זעקס קאנסערוואטיווען, 1 סאציאליסט און 33 ליבעראלען.

א פרעכע רויבעריי

אין גרענדוויאו נעבען וואנקאווער, איז אריינגעקומען א רויבער אין די ראיאל בענק ברענטש, און כיט דעם אויסגעשריי: גיב מיר טויזענד דאלאר, האט ער אנגעשטעלט זיין רעוואלווער צום שיסען. דער קעשיער האט ניט געמאכט קיין טענות און האט באלד איהם דערלאנגט די טויזענד דאלאר, דער רויבער איז זיך גאנץ געמיטליך אוועקגעגאנגען. אין דער זעלבער צייט האבען זיך נאך געפינען צוויי קלוירקס אין דער באנק אבער קיינער האט גאר ניט געטהאן אום צו פערהאלטען דעם רויבער.

מען דענקט אז דער רויבער איז אן אויסלענדער.

האט איהר א לייכטע שטעלע פאר אן עלענדע?

זעהר א טרויעריגען און הארץ רייסענדען בריעף האבען מיר היינטיגע וואך ערהאלטען פון א יונגענמאן וואס איז ניט לאנג אהער אריבערגעקומען פון רוסלאנד.

נעקומען איז ער פון גראדנא, דא האט ער קיינע פריינד. אין דער היים איז ער געווען א גראסערי מאן. זייט דריי מאנאט אלס ער איז אין וויניפעג און האט קיין בעשעפטיגונג. הונגער, צרות און נויט דאס האט ער דא, אין זיין נייער היים געפינען. ער וואלט צוריקגעפאהרען האט ער ניט אויף הוצאות, ער וואלט דא געבליבען האט ער ניט מיט וואס א טאג איבערצוקומען.

עס איז איהם אזוי ווייט געקומען דאס זיין מח איז יעצט פערנומען מיט דעם געדאנק זעלבסט-מארד.

עס איז ניט מעהר ווי רעכט אז אונזערע רייכע ביזנעס לייט, ביי וועמען מענשען קריגען בעשעפטיגונג, זאלען דיזען יונגענמאן צו נעהמען צו זיך.

דער יונגערמאן איז אלט 38 יאהר, ער איז ניט קיין גבר און וואלט אנגענומען א לייכטע שטעלע. זיין אדרעס איז ביי אונז אין אפיס. רופט זיך אפ רייכע ביזנעס לייט!

א בענעפיט פאר דער תלמוד תורה.

היינט, מארגען און זונטאג וועט דער בעריהמטער חזן רעוו. ישעיהו מייזעל דאווענען אין דער בית יעקב שוהל אלס בענעפיט פאר דער תלמוד-תורה.

מען וואלט אפילו פערשפארט צו צו רעדען דעם עולם צו געהן הערען אזא טאלאנטפאלען זינגער ווי מייזעל איז, ווייל ווער וויל עס דען ניט הערען קיין גוטען חזן, ווער שמועסט אין וויניפעג, וואו אזא געלעגענהייט איז זעהר זעלטען? אבער דאס מאל איז עס א בענעפיט פאר דער תלמוד תורה וועמען יעדער איד אין וויניפעג איז מחויב צו העלפען. עס איז דערום ניט מעהר ווי רעכט אז די טיקעטס פאר דיעזער אונטערנעהמונג זאלען אויספערקויפט ווערען ביז איינעם, ווייל אויסער דעם וואס דאס איז א פליכט, אויסער דעם וואס דאס איז א פערגעניגען איז עס אויך גאנץ ביליג — בלויז 25 און 50 ס.

קינדער ראנגלען זיך מיט'ן טויט.

(פון אונזער קארעספאנדענט אין בענדער האמלעט).

ביי מר. מ. אידאשקין א אידישער פארמער וואס וואהנט איין מייל ווייט פון בענדער האמלעט, סאס. זיינען פארינען מיטוואך זיינע צוויי קינדער, א מיידעלע פון 13 יאהר און א באי פון 10 יאהר אוועק צו אן ענגלישען פארמער צוויי מייל ווייט נאך אייגס. עס איז געווארען א מורא'דיגער שטורם און די קינדער האבען צוריק צו וועגס אנגעהויבען צו בלאנדזשען. זיי זיינען פערגאנגען אין בוש און געהאלטען אין איין ווייגען. ווען עס איז גוט פינסטער געווארען זיינען זיי מידע אנידערגעפאלען אין פעלד און איינגעשלאפען. דאנערשטאג פאר טאג ווען זיי האבען זיך אויפגעכאפט האבען זיי פונדעסטוועגען זיך אנגעשטרענגט און ווידער געלאפען איבער'ן פעלד און אזוי לויפענדיג מיט א יאמער און גיסענדיג מיט טרעהרען זיינען זיי אנגעקומען צו א פערשלאגענע הויז אין מיט'ן פעלד. זיי האבען מיט די לעצטע קרעפטען אויפגעריסען די טהיר, זיינען אריין אינוועניג און גראד האבען זיי דארטען געפונען האלץ און שוועבעלעך, זיי האבען געמאכט פייער, געבראטען קארטאפעל און זיך ערהאלט. דא האבען זיי ערשט דערפיהלט אז זיי זיינען אבגעפרוירענע און קענען זיך ניט ריהרען.

לכתחילה האבען די עלטערען געמיינט אז זייערע קינדער נעכטיגען מסתם אונטער ערגעץ ביי א פארמער, אבער ווען דער פאטער איז איבעראל אויסגעוועזען און זיינע קינדער ניט געפינען האט ער געמאכט א גוואלד, עס זיינען ארויס עטליכע פארמערס מען האט געזוכט אויף'ן פעלד און ענדליך האט מען פרייטאג געפינען די קינדער האלב טויטע אין דעם פוסטען הויז.

מ. גארדין.

די רעוואלוציאן אין כינא.

לעצטע וואך איז פארגעקומען איינע פון די גרעסטע שלאכטען צווישען די רעוואלוציאנערען און דאס קייזערליכע מיליטער. דאס איז פארגעקומען ביי דער גרויסער שטאדט נאנקין און די רעוואלוציאנערען האבען איינגענומען די שטאדט. דער פערלוסט פון ביידע זייטען איז געווען זעהר א גרויסער.

די רעוואלוציאנערען האבען אויך אריינגעשיקט א ווארנונג צו די אויסלענדישע אמבאסאדארען אין פעקין אז אויב וועלכע עס איז אויסלענדישע רעגיערונג וועט לייהען געלד דער יעצטיגער רעגיערונג אין כינא, וועלען זייערע סחורות באיקאטירט ווערען. פון דער צווייטער זייט האט יואן שיקא, דער יעצטיגער פרעמיער פון כינא, פערזיכערט אלע אויסלענדישע אמבאסאדארען אז העכסטענס נאך 8 טאג וועט דויערען דער יעצטיגער קריזים.

רוסלאנד דראהעט א הונגער.

די תבואות וואס זיינען ארונטערגענומען פון די פעלדער אין גאנץ רוסלאנד זיינען היינטיגס יאהר מיט 324 מיליאן בושעל ווייניגער ווי פאר א יאהרען. צוזאמען האט רוסלאנד היינטיגס יאהר תבואות 508 מיליאן בושעל, פאריגען יאהר האט זי פערמאגט 832 מיליאן בושעל, און מען ערווארטעט דערום היינטיגס יאהר א הונגער אין רוסלאנד.

דער „לעבעדיגער מת" אין קווינס טהעאטער

טאלסטוי'ס דראמא „דער לעבעדיגער מת" וואס איז פאריגען מיטוואך געשפיעלט געווארען אין קווינס טהעאטער איז געווען אן אונגעהייערער פינאנציעלער ערפאלג. ניט נור זיינען קיין סיטס ניט געווען, נור קיין „סטענדינג רום" האט ניט געקלעקט. הונדערטע מענשען זיינען צוריקגעגאנגען.

דאס איז אן איבעריגע בעשטעטיגונג צו אונזער בעהויפטונג אז א גוטע ווערק ציהט א פיעל גרעסערען קראוד ווי די געוועהנליכע ביליגע שטיקער.

געשפיעלט געווארען איז „דער לעבעדיגער מת" ציםליך ניט שלעכט. ביים דריטען אקט האט מר. ראלער איבערגעגעבען דעם בענעפיציאנט זעהר פיעלע פרעזענטען פון פריוואטע פערזאנען און פון די שוישפיעלער.

מאדאם בעללא פעוזנער קומט

די וועלט בעריהמטע רעדנערין און ציוניסטישע אגיטאטארין מאדאם ב. פעוזנער וועט קומען אהער צו ערעפנען די בצלאל אויסשטעלונג, וועלכע ווערט ארגאנזירט פון די „בני ציון" און וועלכע וועט שטאטפינדען אין מיניוקס האל זונטאג דעם 17טען דעצעמבער.

ווי בעוואוסט קומט מאדאם פעוזנער אהער פון איהר טור אין אזיע, אויסטראליען, סאוטה אפריקא און יוראפ. זי האט בעזוכט כמעט יעדער שטאדט וואו אידען געפינען זיך און האט פיעל געלערענט די אידישע לאגע איבער דער גאנצער וועלט. זי פיהרט מיט זיך א קאלעקציאן פון סטערעאפטישע בילדער מיט וועלכע זי אילוסטרירט איהרע לעקטשורס איבער פאלעסטינא און די דארטיגע ציוניסטישע ארבייט.

די רוסישע דומא האט ביי א דריטע פארלעזונג אנגענומען דעם ביל צו פערוועהרען פערקויפען שנאפס ביי רעגיערונג ארבייט. אין אינסטיטושאנס, און אין אלע טהעאטערע און אמיוזמענט פלעצער.

דער קיעווער גובערנאטער האט פאריגען דאנערשטאג ערלויבט צו וואוינען אין קיעוו ביז דעם 1טען מאי 40 אידישע כלי זמר און אנגעשטעלטע פון דעם דארטיגען שטאדט טהעאטער. אין דערזעלבער נאכט האט די פאליציי ארעטירט און ארויסגעשיקט פון קיעוו 43 אידען, וואס האבען ניט אין קיעוו קיין וואוינרעכט.

פרי קאנצערט

ביי מר. מעלצער.

א פרי קאנצערט צוזאמען מיט א

פאלקס מיטינג

וועט אבגעהאלטען ווערען
זונטאג דעם 3טען דעצעמבער
אום 8 אוהר אבענד
אין קווינס האל, סעלקירק עוו.
מיוזיק און געזאנג ביי מר. מעלצער.
פאלקס רעדנער וועלען זיין די בעסטע.
יעדער איז איינגעלאדען.

פארבערייטעט אייך מיט טיקעטס פאר די לעקטשורס פון

מאדאם פעוזנער.

ערשטער לעקטשור זונטאג דעם 17טען דעצ. אום 2 אוהר נ. מ.
אין מיניוקס האל
צוזאמען מיט דער ערעפנונג פון
„בצלאל" אויסשטעלונג

ווער עס איז הונגעריג
געהט אוועק זאט פון
ווארשויער רעסטאראנט
55 מארטהא סטריט
פהאן מיין 8451 ד. ליווי, פראפ.

קיין אורזאכע

איהר האט ניט קיין אורזאכע ווארום איהר זאלט ניט נוצען מר. נ. סעגאל'ס ברויט. דאס איז די איינציגע אידישע בעקעריי וואו אלעס ווערט געמאכט אויף דעם ריינסטען אופן פון דעם בעסטען מעהל, און יעדער צייט קענט איהר אליין אריינקומען און זעהען ווי מר. סעגאל ניט זיך די מיה אז דאס ריינקייט ביים באקען זאל אבגעהיט ווערען און דאס מעהל וואס ער קויפט זאל זיין פון דאס בעסטע און שעהנסטע. פרישע און גוט געבאקענע חלות אדער ברויט קריגט איהר צו יעדער צייט. פרובירט איינמאל און איהר וועט בלייבען א שטענדיגער קונה ביי

N. SEGAL
510 Selkirk Ave.

ALLOWAY & CHAMPION, BANKERS & BROKERS

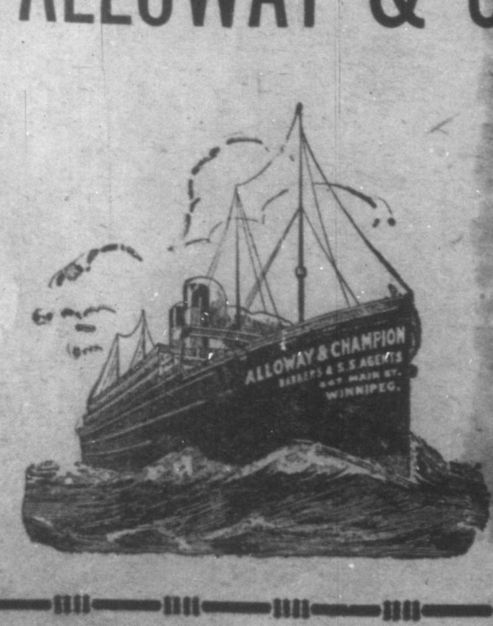

אויב איהר דענקט אהיים צו פאהרען!

עס מאכט ניט אויס מיט וועלכער שיף, מיר קענען אייך צופרידענשטעלען. מיר זיינען אגענטען פאר די גרעסטע און בעסטע שנעלשיף קאמפאניעס. אונזערע אידישע בעאמטע שטעלען זיך גערן צו אייער דינסט און וועלען אייך געבען אלע אויסקינפטע וועגען אייער רייזע.

מיר האלטען שטענדיג אין אונזערע קאסע איין גרויסע סומע רוסישע, עסטרייכישע און פרעמדע געלדער וועלכע מיר פערקויפען צו די מעסיגסטע פרייזען. מיר שיקען געלד שנעל און זיכער איבער דער גאנצער וועלט.

אללאווע און טשאמפיאן
667 MAIN STREET

דאס ברויזענדע לעבען

ראמאן פון ב. גאלדשטיין

(31טע פארטזעצונג).

און צרות האט מארקוס געהאט פון און דורך די דריי פרויען וואס ער האט געקענט און מיט וועלכע ער איז געקומען אין נאהענטע בעציהונגען: ער האט נאך ביז יעצט ניט אויפגעהערט צו בענקען נאך הייקען און וואס אמאל האט ער מעהר געבענקט. עפעס האט זי זיך איהם פארגעשטעלט אזוי צנועות-דיג, אזוי ריין, אזוי אונשולדיג נור ווי א מלאך. און ער האט געוואלט זי האבען כאטש נאך אויף איין טאג, אום ער זאל זיך מיט איהר גוט און אויספיהרליך דורכשמועסען און איהר איבערצייגען אז ער איז ניט שולדיג אין איהר אומגליק, אז פאר איהר איז פיעל גלייכער וואס זי איז פטור געווארען פון אזא מאן וואס קען זי ניט ליעבען.

אבער זי האט איהם זעלטען ווען געענטפערט אפילו אויף זיינע בריעף. און פון איהרע ענטפערס פלעגט ער אימער דענקען אז זי האט זיינע בריעף קיין אויפמערקזאמקייט ניט געשענקט און גלויבט ניט זיין שרייבען.

אסתר'קען האט ער פון יענעם טאג, זייט ער האט זיך מיט איהר געזע-גענט, זאגאר אין די אויגען ניט אנגעזעהן. דער געדאנק אז אסתר'קע איז איהם חושד דאס ער האט געקענט בערטהא'ן פון לאנג און אז ער האט זי געליעבט נאך איידער זי איז געקומען קיין ב. דאס האט איהם אפטמאל אזוי געמוטשעט דאס ער איז שוין ניט איינמאל געווען בעשלאסען צו געהן צו איהר אדער שרייבען צו איהר א לאנגען בריעף. ער האט זי ניט בעטריגען. ער האט זי ניט גע-נארט און איז צו איהר פאלש ניט געווען און דאס האט ער זעהר געוואלט איהר איבערגעבען, דאס האט ער איהר געוואלט איבערצייגען. אבער ווען ער איז גע-ווען בעשלאסען דערויף האט ער זיך ארומגעזעהן אז ער האט קיין בעווייזע ניט און ער האט א פערביטערטער און מיט פערדרוס זיך געמוטשט אבזאגען פון זיין פלאן.

דעם טאג ווען ער איז אבגעזאגט געווארען פון זיין שטעל אין דער שולע און די נייעס און די אורזאכע איז איבעראל בעוואוסט געווארען, האט מארקוס גוט געוואוסט אז אויך אסתר'קע ווייס עס. מיט איהר יאשינקען לערנט מאיסעי און ווען זי וועט זיך פון מאיסייען דערוויסען, וועט זי קיין איין מינוט מעהר ניט צווייפלען אן איהר בעהויפטונג: „האט ער דאך ספעציעל איבער אט דער שלע-מערקע אבגעשיקט זיין פרוי און יעצט לעבען זיי צוזאמען".

— וואס דענקט זי יעצט וועגען איהם? — פלעגט מארקוס זיך אליין אפטמאל פרעגען — אן אויסוואורף, א פערדארבענער, אונווירדיגער און מי-אוס'ער-מענש. א מערזאוועץ, א נידעריג בעשעפעניש.

און אזעלכע מאמענטען פלעגט ער מיט האס און פעראכטונג קוקען אויף בערטהא'ן און וואלט ער געהאט גענוג מוטה וואלט ער צוגעלאפען צו איהר און וואלט זי אנגענומען ביי איהר קיילעכדיגע, ווייכע פלייצעס, וועלכע ער האט איין מאל אין זיין לעבען געקושט, ער וואלט זי א שטארקען טרייסעל געטהאן און זי ארויסגעווארפען פון הויז.

ער האט אבער קיין מוטה ניט געהאט. זי פלעגט אויף איהם שטרענג א קוק טהאן מיט איהרע גרויסע, שעהנע אויגען און האט איהם מיט איהר בליק [illegible] געבונדען. פלעגט זי אויף איהם א קוק טהאן, האט ער געפיהלט [illegible], אייזערנע קייטען שמידען איהם הענט און פיס...

40.

בערטהא האט שוין זייט לאנג געפונען א בעשעפטיגונג, זי האט ניט שלעכט פערדיענט. און מערקווירדיג, זי האט זיך אנגעהויבען צו פוצען און צו קליידען זיך מאדיש. אלע טאג פלעגט זי זיך קויפען אנדערע זאכען.

אין דער בעוועגונג האט זי ניט נור קיין אנטהייל ניט גענומען, נור זי האט זאגאר אמאל געפרובירט אויך מארקוס'ען אבווענדען דערפון.

זי האט פיעל געלעזען און געגאנגען אין פערשיעדענע פארקס, טהעא-טער, אפערא א. ד. ג. אבער זעלטען ווען זי איז געגאנגען מיט מארקוס'ען. זי פלעגט אלע מאל געהן מיט אן אנדער בחור אדער יונגערמאן.

אפטמאל פלעגט זי מיט דעם יונגערמאן אריינגעהן צו זיך אין צימער און זיך דארטען פערמאכט מיט איהם אויף שעהן לאנג און ווען זי איז ארויסגעקו-מען, איז זי געווען איבערגעטהאן אין אנדערע קליידער.

מארקוס פלעגט אין אזעלכע פעלע פלאצען און פאר כעס און אויפ-רעגונג זיך בייסען די פינגער.

אלע פריה מארגען און אלע פאר נאכט, ווען זי פלעגט קומען פון דער ארבייט, פלעגט זי זיך אויסטהאן און ארומגעהן שטונדען לאנג אהן אן איבער העמדיל, בלויז מיט'ן אויסגעשטריקטען און טיעף דעקאלטירטען העמד וואס האט זיך געהאלטען אויף איהרע ווייסע, רונדע אקסלען מיט צוויי שמאלע בענ-דער און ניט איינמאל האט געטראפען וואס זי איז אין גאנצען א נאקעטע אבגעשפרונגען און זיך געדרעהט איבער די צימערען מיט'ן הוילען העמד, מיט וועלכען זי פלעגט שטייף ארומנעהמען איהר שעהן געטאקטען און פולען קערפער אזוי אז עס האבען זיך שארף ארויסגעזעהן די ליניען און דאס בויג-זאמקייט פון איהר גאנצער שעהנער פיגור.

און געטהאן האט זי דאס אימער אזוי גלייכגילטיג דאס עס וואלט זיך געדוכט דאס זי איז דערמיט קיין זאך ניט אויסען.

און פלעגט אמאל מארקוס צו איהר צולויפען און אויפגערעגטער, מיט א פלאמען צימער אין זיין גאנצען קערפער, פלעגט זי דאן אויסשטרעקען די האנד און א זאג טהאן: „מיין הערר, עס א שווערע, זעהר א שווערע פראגע!"...

ווען זי האט געזעהן ווי ער איז געבליבען שטעהן און אין גאנצען געצי-טערט פון כעס, פלעגט זי גלייך אריין צו זיך אין צימער און שנעל פערהאקען די טהיר.

זי האט זיך געפיהלט פאלקאם בעפריעדיגט.

אמאל אבער איז זי געווען אזוי גוט צו איהם, פלעגט איהם ארומנעהמען איהם קושען, קנייפען און רייסען, פלעגט איהם לאסטשען, אמאל איהם אויך אריינרופען צו זיך אין צימער און דארטען מיט איהם שטום פערברענגען און גלעטען און צערטלען איהם. אין אזעלכע מאמענטען פלעגט מארקוס אינגאנ-צען זיך פערגעסען, ער איז געווארען פול מיט זיסע האפנונגען; ווארימע שטרא-מען בלוט פלעגען זיך צוגיסען איבער זיין לייב און געווארימט, גענלעט און מיט איהם אנגעפילט.

האט ער אבער זיך געפרובירט בעהענגען מיט אן אבר, האט ער אבער געוואלט זי ארומנעהמען אדער כאטש א גלעט טהאן, פלעגט זי איהם אבשטויסען פון זיך און איהם בעפוילען מאמענטאל צו פערלאזען דאס צימער.

ער האט פיל און שווער געליטען. ער האט זי געליבט הייס, גליהענד און מיט ברענענדער לײדענשאפט. ער איז איהר געווען געהארכזאם ווי א שקלאף אבער זי איז געבליבען ווי געווען. ער האט שטונדען לאנג געקענט אבשטעהען פאר איהר בעט און רעדען, וויינען און ווי א קינד גיסען מיט ביטערע טרערען און זי בעטען זי זאל איהם ערלויבען ער זאל זי ארומנעהמען, אבער זי פלעגט איהם זאגאר ניט ענטפערן.

ווען ער פלעגט זי פרעגען צי זי האט איהם ליעב, פלעגט זי שמייכלענד א קוק טהאן אויף איהם און שטום אהן ווערטער אויסשטרעקען איהר ענט-בלויזטען ארם און אנווייזען אויף דער טהיר.

אין קיינמאל, קיינמאל האט מארקוס ניט געקענט פערשטעהען דעם שמייכעל. ער פלעגט נעכטעלאנג ליעגען און אין די געדאנקען ארויסרופען איהר שמייכעל און ער האט קיינמאל ניט געקענט וויסען די ריכטיגע מיינונג פון דעם.

די יונגע לייט וועלכע זי פלעגט די לעצטע צייט אפטער פערבעטען צו זיך, זיינען איהם געווען פרעמד. ער האט זיי קיינמאל ניט בעגעגענט און עס האט זיך איהם אימער געדוכט אז דאס רעדען זיי פון איהם דארט אין צימער, אז דאס לאכט זי אזוי הארציג פון איהם. ער הערט דאס שארכען פון איהרע קליי-דער, און ער זעהט ווי די יונגע לייט פרעסען זיך איין מיט זייערע גרויסע, פא-נאנדערגעריסענע אויגען אין איהרע ווייסע ארמס, אין איהרע האלב נאקעטע בריסט. זי טהוט זיך איבער, זי שטעהט מיט'ן הוילען העמד, מיט'ן ענטבלויז-טען קערפער. זי שמייכעלט צו זיי אזוי זיס, אזוי חיות'דיג און אט נעהמט זי דער יונגערמאן מיט די גרויסע מיאוסע ציינער ארום און קושט זי אויף'ן האלדז אויף די בריסט, אויף די אקסלען.

און מארקוס זיצט, ער האלט שטייף פערשלאסען די אויגען און דאך זעהט ער דאס אלעס אזוי קלאהר אזוי שארף... דער קאפ ווערט איהם הייס, אין הארצען קלאפט איהם האסטיג און די ברוסט בעוועגט זיך אזוי שנעל, אזוי נערוועז... אט וועט ער צולויפען, וועט אויפרייסען די טהיר און וועט דעם יונ-גען מאן אנכאפען ביים גארגעל און איהם פון אלע טרעפ אראבשליידערען, אדער ער וועט גאר אריינגעהן געלאסען און ווי ווייט מעגליך רוהיג און מיט א שטרענגען און בכבוד'יגען טאן א זאג טהאן: יונגערמאן ביי מיר איז אן אנ-שטענדיגע הויז און איך וויל אז מיינע געסט זאלען עס וויסען און זיך בענעה-מען עדעל און אנשטענדיג.

אבער ניט דאס און ניט דאס. ער שטעלט זיך באלד פאר וואס פאר א בליק זי וועט טהאן אויף איהם און דער בליק בינדט איהם צו צום שטוהל און לאזט איהם זיך ניט אויפהויבען. ער זיצט ניעדערגעשלאגען און באדט זיך אין א ים פון פערצווייפלונג און אין א ים פון מורא'דיג ליידען...

פינסטערע און שרעקליכע געדאנקען, איינער שרעקליכער און מורא'די-גער פון דער צווייטער יאגען און טומלען זיך אין זיין מח און אלע זיינען זיי שטיקלעך, אבגעריסענע און פערקניפטע, פערשטעפטע, עס איז אונמעגליך צו דערגרעהן אן אנהויב און א סוף.

און עס פלאגט און מוטשעט איהם... עס ענגבערט און טאטשעט איהם ווי א ווארים. ער זיצט און זיין גאנצער קערפער ברענט ווי פייער. ער בויגט זיך און דרעהט זיך ווי אין קאנוואולסיען. און פול מיט ביטערניש און צער רייסט ער זיך מיט גוואלד אב פון ארט און לויפט ארויס אין דער טומלענדער, ראשיגער גאס און ווארפט זיך אריין אין דעם בעוועגענדען ים פון מענשען...

(פארטזעצונג פאלגט).

ווילט איהר קויפען א
מאנומענט
אדער א טאוועל שטיין איז יעצט די צייט.
אונזער סטאק איז גרויס און איבערפילט. וועגן פרייז קומט צו אונז איידער איהר געהט ערגעץ אנדערש. פאר דער ארבייט און אויפצושטעלען די מצבה גאראנטירט

A. L. MACINTYRE
231 Notre Dame Ave. Phone Garry 1988

סטים שיפ טיקעטס
און אויסלענדישע אויספייטונגען.
מאקס האפמאן, אגענט.
805 מיין סט. פהאן סט.-דזשאן 273

וואטשעס און דזשועלרי.
וויניפעגער אידען! וואלט איהר געוואלט זעהען אייער פעלער וואס איהר מאכט אימער ביי זאגען אז איהר ווערט געגנארט פון א אידען ווען איהר קויפט עטוואס? קומט צו
ס. וויינער אין 703 מיין סטריט
ווען ניט צופריעדען, גיב איך צוריק דאס געלד.

קליידער מאכען מענשען!
ווען איהר ווילט מאכען אייערע מלבושים, זיי זאלען פאסען און פיטען גוט, דאן מאכט אייערע קליידער ביי אייער אלט בעקאנטען
L. BOOKE
262 עליס אווע. פהאן מיין 7926

JOS. COHEN BAGGAGE TRANSFER
51 טשארלס סט.
גאראנטירט די בעסטע בעהאנדלונג אין מואווינג דזשאבס און באגאזש טראנס-פערן. גיט אונז א טרייעל.
528]

The McKinley Transfer Co.
קאר. קינג און רופערט
אפיס פהאן גערי 2560 און גערי 2508
פיאנא מואווינג ספעשיעל.
מעביל און באגאזש טראנספערס.
527)

סיטנער בראס. און ראזען
פערקויפען די בעסטע פלייש 8 סענט א פונט. צופריעדענהייט גאראנטירט.
קומט און איבערצייגט אייך.
128)
ד. ראזען בוטשער 273 דזשארוויס

גוטע און שעהנע שיך צו מעסיגע פרייזען
קריגט איהר ביי
ל. ספיוואק
577
Selkirk Ave.

מענער
זייט אונאבהענגיג
לערנט די בארבער טרייד. בלויז 2 מאנאט די לעהרע. געזיכערט מיט א שטעל פון 14 ביז 20 דאל. וועכענטליך. מיר האבען הונדערטע לאקיישאנס וואו איהר קענט מאכען א ביזנעס פאר זיך. א גרויסע פאדערונג פיר בארבערס. טעלעפאנירט אדער שרייבט נאך א קאטאלאג צו
128
MOLER BARBER COLLEGE
פאסיפיק עוו. און קינג סט. וויניפעג

אייער אלט בעקאנטער
ח. מאנקאווסקי
האט געעפענט א וואוד און קויל יארד פאר זיך אליין און פערקויפט צו מעסיגע פרייזען. 1092 מיין סטריט
פהאן סט. דזשאהן 1871
42) רעזידענס פהאן סט. דזשאן 1322

דער פייפערהענגער
פ. באראניסקי
האט געמופט פון 721 מאניטאבא
אין 105 ענדריוס סטריט
איך נעהם אן פייפערהענגינג, ווי אויך ביכער צום איינבינדען. איך גאראנטיר די בעסטע ארבייט צו די בילינגסטע פרייזען.

וואס טויג אייך א דאקטאר?
איהר דארפט א שוסטער, ווייל אייערע שיך זיינען אלט און קראנק. איך קאן זיי מאכען געזונד און ניי, איך מאך פון אלט ניי, פון קרום גלייך. אלע סארטען מענער, פרויען און קינדער שיך. אלעס וואס קומט אריין אין מיינע הענד געהט ארויס א לייט.
R. MILKER 825 Main St.

פאטראנייזט אונזערע אדווערט.

וואטשט דיעזען פלאץ!
ALFRED JACKSON
Suite 3, 522 Main Street
525] Phone Garry 3076

OCCIDENTAL HOTEL
ה. און נ. ריפשטיין, פראפס.
קארנער מיין סטריט און לאגאן עוועניו
איינציגער אידישער האטעל אין וויניפעג
ערשטע קלאסע רומס, אפ-טו-דייט מאהלצייטען.

די וויניפעג ווין קאמפאני
די בעסטע ליקער סטאר אין שטאדט, וואו איהר קריגט ווין, ביער און שנאפס צו די מעסיגסטע פרייזען.
קארנער מיין סטריט און העגרי עוועניו
פהאן מיין 40 י. פינקעלמאן, פראפ.

בעקאנטמאכונג.
אין מיין סטאר קריגט איהר די בעסטע געטרענקע צו די מעסיגסטע פרייזען.
DOMINION LIQUOR HOUSE
א. לעכטציער, פראפ.
613 מיין סטריט פהאן מיין 2170

א גוט גלעזיל משקה וואס זאל צו-געהען אין יעדען אבר קריגט איהר ביי ריפשטיין און קאמפאני
706 Main St. Phone Garry 4296

דרעווריס
רידוואוד
לאגער
די בעסטע אין מארקעט
געמאכט ביי די בעוואוסטע
Golden Key Brand Aerated Waters Alea and Stout
Winnipeg, Man.

האלסייל גראסערי
וויידמאן בראס.
244—246 דזשארוויס עוועניו.
די ערשטע און איינציגע אידישע האלסייל גראסערי אין וועסטערן קענע-דא. אלערליי היימישע און אימפארטיר-טע סחורה. ארדערס אטענדעט ביי מייל אדער ביי פהאן סט.-דזשאן 660 — 661

פאר פיינע לאונדרי ארבייט טעלעפא-נירט גערי 400 אדער 401 צו דער
Rumford Sanitary Laundry, Ltd.
קאר. האם און וועלינגטאן סט.

The Modern Laundry & Dye Works Co., Ltd.
עקספערט וואשערס, קלינערס פארבערס
309-315 הארגרייוו סט.
לאנדרי פהאנס מיין 2300 און 2301
קלינינג און פארבער פהאן מיין 1457

The Empress Laundry Co.
ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענ-געשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שי-קען גלייך נאך אייער באנדעל, ערשטע קלאסע מאשינערי.
74-76 אייקינס פהאן סט.-דזשאן 300

Clean Towel Supply Company
א מאדערן טאוועל סערוויס
פאר ביזנעס לייט.
44)
160 פרינצעס פהאן גערי 882

ווען איהר ווילט סיינס אין פערשיע-דענע שפראכען, פיינטינג און דעקא-רייטינג, פערגעסט ניט אייער אלט בעקאנטען
L. SEGAL
190 Sutherland Avenue

Dr. G. KALICHMAN
אידישער דאקטאר דיפלאמירט אין הוסלאנד, דייטש-לאנד און קענעדא. ספעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און אויך קינדער קראנקהייטען. אפיס שטונדען: 9—11, 1—4, 6—9
453 Selkirk Ave. Phone St.-John 1772

Dr. G. P. BERMAN
אויגען, נאז און האלדז קרענק.
222 SOMERSET BLOCK
אפיס שטונדען: 1—4 טעגליך. 7—8 מאנטאג, מיט-וואך און פרייטאג. הויז שטונדען [טרומפ בלאק] 4—6 טעגליך. 7—8 דינסטאג, דאנערשטאג און שבת
136] פרילען געפאסט.

DR. C. S. SMYTH OF CHIROPODY
גיט מאמענטאלע הילף פאר הינער אויגען, בארא-דיווקעס און אלערליי פיס קראנקהייטען. אפיס שטונ-דען: פון 9 אוהר פריה ביז 6 אוהר אבענד טעגליך, שבת פון 9 אוהר פריה ביז 8 אוהר אב.
134)
Suite 2, Stobart Block 290 Portage Avenue
Phone Main 1738

DR. OTTO
פערלייכטערט יעדע קראנקהייט אהן מעדיצינס אדער אפערייזשאנס. שרייבט פיר פאמפלעטס.
344½ פארטיידזש עוו. פהאן מ. 7361
135 בעראטהונג פריי

רעוו. שאול שאר
חזן, שוחט, מוהל ומסדר קדושין
לאנג יעהריגע פראקטיק שפיעלט א גרויסע ראלע א בעראל, ווער שמועסט פיי א מוהל.
ווען איהר ווילט א מוהל מיט איבער 22 יאהר פראקטיק דאן פהאנט אב צו
Rev. S. SCHORR
PHONE ST.-JOHN 593 19 GUNN BLK. JARVIS AVE.

D. ABRAMOVICH
ארכיטעקטאר
און סופעראינטענדענט
505 מעקינטייער בלאק פהאן מ. 1978

Meyerowitz & Cohen Bros.
די איינציגע אידישע דזשענעראל קאנ-טראקטארס און בילדערס אין נארד ענד
683 אלפרעד עוו. פהאן סט.-דזשאן 612

E. G. SHERWOOD
ארכיטעקט
3 קאמענוועלטה בלאק
522 מיין סט. פהאן גערי 3076

א. סילבער
[illegible], מאכט אלערליי פארניסיס רופינגס, סילינגס א. ד. ג.
[illegible] הערגרייוו סט. פהאן סט.-דזשאן 775

PROFFESSIONAL COLUMN

ס. הארט גרין
פון
CHAPMAN & GREEN
אדוואקאטען און נאטאריוס
אין 1010 מעק'ארטהור בילדינג.
קאר. מיין און פארטיידזש עוו.
Phone Main 7370

R. A. W. Magnussen, M. A.
רעכטספערטיידיגער, אדוואקאט א.ז.וו.
925 מיין סטריט וויניפעג
אפען פון 1-2 און 5-6 אוהר נ.מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

H. G. ROSE & CO.

בענקערס. שיפסקארטען און געלד שיקען אין אלע טהיילען פון דער וועלט. שיפסקארטען אויף אויסצו-צאהלען פאר די יעניגע וועלכע קענען ניט צאהלען קיין קעש. ריעל עסטייט, נאטארי פובליק, אינשורנס
873 מיין סט. פהאן סט.-דזשאן 2030

T. S. EWERT
באריסטער און סאליסיטאר.
רעדט אלע אויסלענדישע שפראכען. נעהמט אויף קליענטען ביי זיך אין אפיס פון 8.30 מארגענס ביז 9 אוהר אבענד.
525)
873 מיין סט. פהאן סט.-דזשאן 2030

דר. א. בערקאוויטש
נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און פון 6 ביז 8 אוהר אבענד
Dr. A. BERCOVICH
360 Selkirk Ave. Phone St.-John 1652

Dr. C. W. GREEN
מעדיצין און כירורגיע.
ספעצ.: קינדער און פרויען קראנקהייט.
אפיס: 309 עודערסאן בילדינג פהאן מיין 7886
רעזידענס: 757 מעקמיליאן עוו. פט.-רודזש 679

Drs. Rombough & McGillvray
וועטערנערע דאקטוירים, ספעציאליס-טען אויף היילען קראנקע בהמות, פערד קינג און דזשיימס פהאן גערי 2132
268] אפיס שטונדען פון 1—4

וואס מיינע פארערונגען וועלען זיין.

ווען מיר וועט געלונגען ערוועהלט צו ווערען אין סקוהל באארד אלס פארשטעהער פון דער נארד ענד, ד. ה. פון די „פארעינערס", וועל איך אהן צווייפעל ביי יעדער געלעגענהייט קעמפפען פאר פאלגענדע גערעכטע פאדרונגען: 1) אין אמערעגינסטען זאל מען 3 שטונדען אין וואך לערנען מיט די קינדער זייער מוטער שפראך; 2) פרייע מעדיצין און מעדיצינישע בעהאנדלונג. ווען א קינד נויטיגט בריללען, צוין היילונג, זאל ער עס בעקומען פריי.

ניט איינמאל טרעפט וואס איבער בריללען, וועלכע דארפען קאסטען א 8 דאלאר אדער מעהר, הערט דאס קינד אויף לחלוטין צו בעזוכען די סקוהל, ווייל זיינע עלטערען זיינען ארים און קענען איהם ניט קויפען קיין בריללען. און עס איז ניט מעהר ווי רעכט דאס באס די רעגירונג נעהמט אויף זיך צו ערציהען קינדער זאל זי אויך זארגען פאר זייער פיזישען צושטאנד, דאן ווען די עלטערען קענען דאס ניט.

3) ביכער, סקריבלערס א. ד. ג. פריי צו אלע קינדער ביז'ן לעצטען גראד; 4) די האך שולען און טעכנישע שולען זאלען זיין אפען יעדען אבענד.

ארבייטער אדער סתם ארימע קענען ניט שיקען זייערע קינדער ביז 18 יאהר אין סקוהל. זיי קענען זייערע קינדער אזוי לאנג ניט אויסהאלטען און ווען די האך און טעכניק שוהלען וועלען זיין אפען אין אבענד, גיט דאס א מעגליכקייט צו די ארימערע צו קריגען העכערע בילדונג.

5) פאבליק סקוהלס זאלען אפען זיין יעדען אבענד פאר פאבליק מיטינגען, קאנצערטען, לעקטשורס א. ד. ג. 6) לעהרער און לעהרערינס זאלען בעקומען אזא האנאראר דאס זיי זאלען פריי זיין צו שטודירען. און זיי זאלען יעדען זומער בעזוכען א קורצע צייט העכערע אוניווערזיטעטען.

און 7) דאס איז יעצט פאר מיר אלס אידישער סאציאליסט דאס וויכטיגסטע — **קיין רעליגיאן אין די סקוהלס!**

איך וועל אנווענדען אלע מיינע קרעפטען, אלס סאציאליסט, דורכצופיהרען די רעפארמעס וועלכע זיינען לטובת די ארימע קינדער; אלס איד וועל איך קעמפפען געגען יעדע אונגערעכטיגקייט וואס ווערט בעגאנגען געגען אידען אלס נאציאן, ווי אויך געגען אנדערע נאציאנען. איך ווייס אז גאנץ אפט ווערען אידישע קינדער בעליידיגט אין סקוהל און דאס וועל איך בעזייטיגען. איך וועל שטענדיג קעמפפען מיט די שווארצע נשמות וואס ווילען איינפיהרען קריסטליכע רעליגיאן אין די פאבליק סקוהלס.

די נארד ענד קען מיך זייט די לעצטע 5 יאהר, אלס איינעם וואס שרעקט זיך ניט אנצופיהרען א קאמפף אפילו ווען דאס שאדעט מיינע אייגענע אינטערעסען. איך קום מיט אן ערנטליכען און ערליכען רעקארד צו מיינע וועהלער און זיי קענען זיכער זיין אז איך וועל אלע מיינע הבטחות ערפילען.

ח. זאלצמאן.

אין גרענד טהעאטער.

א פראכטפאלער סקעטש וועט אויפגעפיהרט ווערען אין דעם גרענד טהעאטער נעקסטע וואך פון א קינסטלער געזעלשאפט דאס שטיק „די קאנוויקטס ראוטהער". דער סטיידזש וועט זיין פראכטפאל דעקארירט און די קאסטיומען — גלענצענד.

אין אלגעמיין איז דאס גרענד טהעאטער א היים פאר אמיוזמענט אין פאלען זינען פוןווארט. דאס נייע מענעדזשמענט שפארט ניט קיין מיה און קיין געלד אום צו מאכען מעהר אינטערעסאנט דאס טהעאטער און אלעס וואס איהר זעהט אין גרענד טהעאטער איז אמוזירענד און פערשאפט אייך גייסטיגעס פערגעניגען. איין מאל בלויז איז גענוג איהר זאלט קומען אין די גרענד טהעאטער אום איהר זאלט זיך איבערצייגען אין דער ריכטיגקייט וואס מיר פערשפרעכען.

אין די טהעאטערע.

אין קווינס טהעאטער.

דעם 13טען דעצעמבער געהט די מאדאם זימאנד אויפפיהרען די ביבלישע אפערעטא דוד המלך, וואו זי אליין נעהמט די הויפט ראלע אלס דוד. אין דיזער אפערעטע וועלען פארקומען זעהר שעהנע היסטארישע סצענקעס און בילדער וואס שטעלען פאר דאס לעבען פון אונזערע אמאליגע העלדען.

מעלצער שטודירט יעצט פאר זיין אהרען אבענד די בעוואוסטע דראמא פון ל. מאבין „דער רוסישער איד".

אין די וואקער טהעאטער.

מאדאם שערי די פראכטפאלע מיוזיקאל קאמעדיע מיט א גרויסען סטאף ארטיסטען, זינגער און קופלעטיסטען שפיעלען נאך היינט און מארגען אין די וואקער טהעאטער.

נעקסטע וואך ווערט אויפגעפיהרט „די ספרינג מייד" די אינגאנצען נייע אפערעטא פאר'ן וויניפעגער פובליקום. די אפערעטא וועט אויפגעפיהרט ווערען די גאנצע נעקסטע וואך מיט א פראכטפאלער קאמפאניע וועלכע וועט איבערראשען די טהעאטער געהערס.

אין גיכען וועט אויפגעפיהרט ווערען א שעהנע דראמא „עליאס דזשימי וואלאנטין" וועלכע האט געהאט דעם גרעסטען ביפאל אין נויארק.

אין עמפרעס טהעאטער.

די פראגראם פאר נעקסטער וואך ווי די פראגראם פון די פאריגע וואכען וועט אהן צווייפעל זיין אן איבערראשונג פאר די פאטראנייזער פון דעם עמפרעס טהעאטער. שוין זייט לאנג אז דאס מענעדזשמענט שטרעבט צו אויפהאלטען דעם פרעסטיזש און גוטען נאמען פון דאס טהעאטער און דאס איינציגע וואס זי ווענדעט אן דערצו, איז צו געבען דעם פובליקום אן אבענד פון גייסטיגע פערגעניגען און צו ברענגען אין דעם עמפרעס טהעאטער די בעסטע ארטיסטען וואס געפינען זיך אויף דער וואדעוויל ביהנע.

נאספ עבור הת"ת

אויף דער חתונה פון חזן דזשייקאב וואו עס זיינען געוועזען די שעהנסטע בעלי בתים פון שטאדט איז געזאמעלט געווארען פאר דער ת"ת 30 דאלאר. דאס געלד האט מר. היים לעווין איבערגעגעבען צום טרעזשורער.

פערלאנגט בוקוואלד'ס ברויט

די בעסטע און ריינסטע, געמאכט אונטער די סאניטאריום לאוס. יעדער איז וועלקאמען צו בעזוכען די בעקער שאפ.

123 Salter Street

Phone St.-Jhon 1655

די פאלקס בוכהאנדלונג

פ. מיללער און י. הורעוויטש, פראפס.

ערהאלטען די פרעמיום פון „ווארהייט" טורגעניעווס שריפטען אין 4 בענדער, רעג. $3.00, ביי אונז בלויז $1.25.

824 Main Street Phone St.-John 143

די קא-אפערײשען בוטשער שאפ

האט געמופט אין דעם צווייטען בלאק

325 דאפרין עוועניו,

קארנער ראבינסאן סטריט

ביי מר. פיליפס אין דעם נייעם בילדינג

א דעזיינער פון סקווירטס

זאל האבען עקספיריענס אין האלסייל מאנופעקטשורינג ווערט געזוכט אלס פארטנער.

ענטפערען אויפ'ן אדרעס פון

קענעדער איד, באקס 3

עקספיריענס אין א דזשענעראל סטאר און בוק-קיפינג, שפרעכט ענגליש, רוסיש, גאליציאניש זוכט א פאזישאן אין סיטי אדער קאנטרי.

GABAY, 610 Stella Avenue

פאליטישעס.

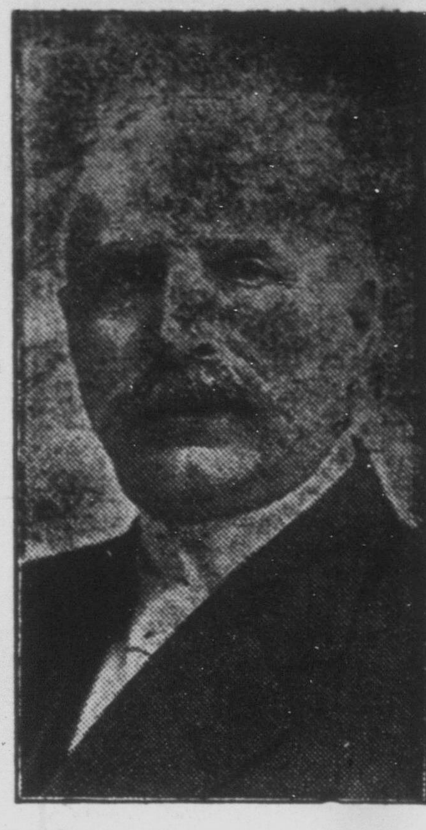

דזש. וו. קאקבארן

פיר באארד אף קאנטראל

איהר קענט דעם מאן און קענט איהם געטרויען

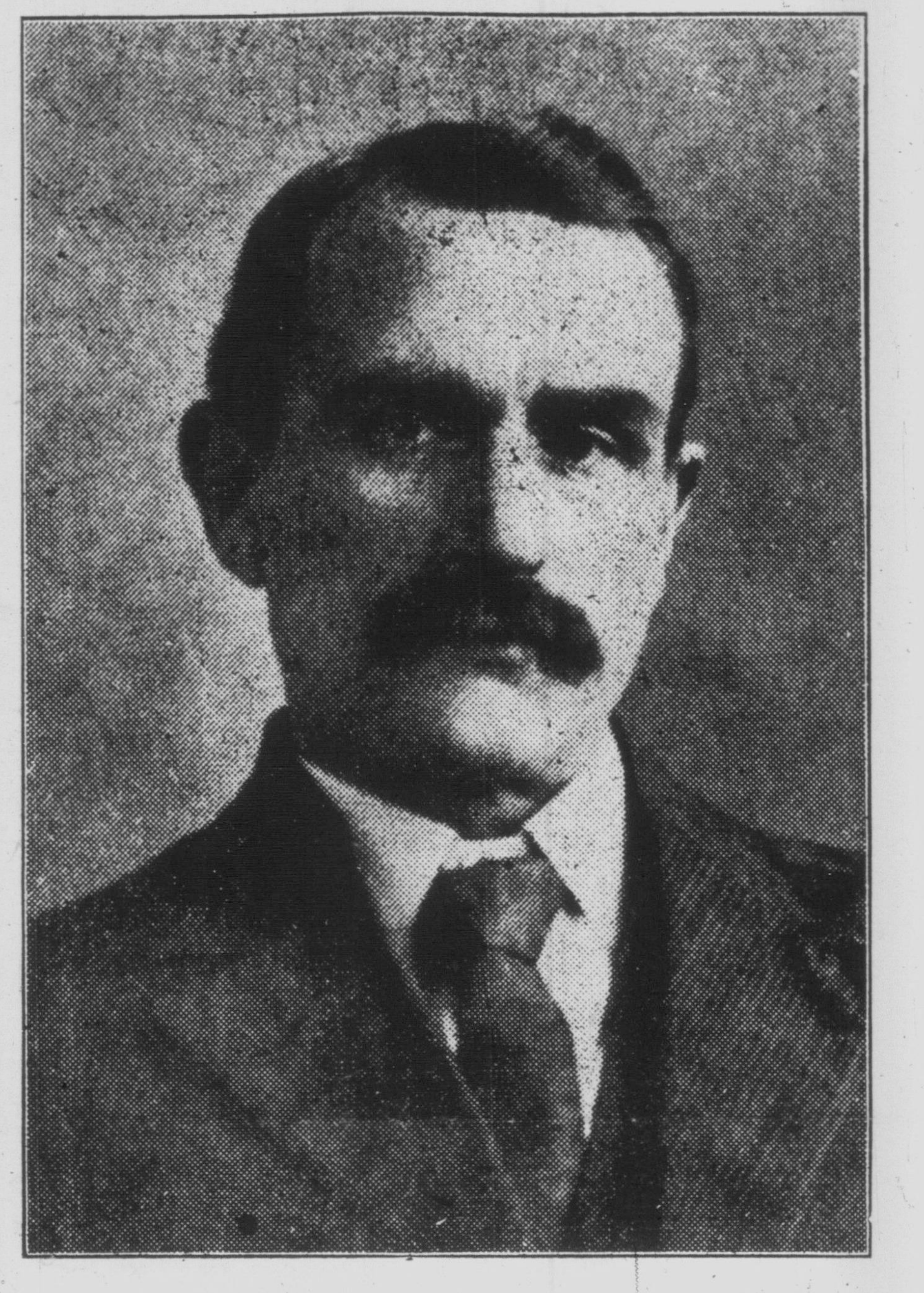

וו. טוירנאק

סאציאל דעמאקראטישער קאנדידאט פאר ווארד 5.

א וואוט פאר טוירנאק'ען מיינט א בעסערע און ריינערע שטאדט רעגיערונג. טוירנאק אלס ארבייטער וועט פערטהיידיגען די ארבייטער אינטערעסען.

ח. זאלצמאן

קאנדידאט פאר סקוהל טראסטי פון דער נארד ענד

זאלצמאן אלס אידישער סאציאליסט וועט אימער היטען די אינטערעסען פון די ארימע און ארבייטער און אויך די אידישע אינטערעסען. לעזט מיין ערקלעהרונג אויף דיזער פיידזש.

QUEEN'S THEATRE

היינט פרייטאג, דעם 1טען דעצעמבער

„די שטימע פון קבר"

מארגען שבת, דעם 2טען דעצעמבער

זשידאווקא אדער די יודין

נעקסטען מיטוואך, 6טען דעצעמבער

חנה'לע די נעהערין.

פרייטאג דעם 8טען דעצעמבער

די פערבלאנדזשעטע נשמה

אדער דער גאלדענער בארג

שבת אבענד דעם 9טען דעצעמבער

טייבעלע

אויב איך ווער עלעקטעד אלס אלדערמאן פיר ווארד 5 דעם 8טען דעצעמבער, וועל איך טהאן מיינע פליכטען אויפריכטיג. א 3 סענטיגע רייט פיר לייטס. איך וועל ארבייטען פיר סינגעל טעקסעס און וועל זעהען אז די סאבוויי אין פרינצעס זאל באלד געארבייט ווערען און אנדערע סאבוויים זאלען זיך אנפאנגען. מיט אכטונג

דזש. ב. אטבריהדזש.

וואוט פאר

פ. ס. העמילטאן

אלדערמאן פאר ווארד 4.

סופארטעט פראגרעסיווע סיוויק גאווערמענטס און 3 סענט לייט רייטס און סינגעל טעקס

באל. די ליידיעס אייד אף שערי צדק גיט א באל דעם 1טען יאנואר אין מיניוקס האל. טיקעטס צו בעקומען ביי טשערליידי מרס. הייטנער, 78 האלעט סטריט.

פאליטישעס.

סקוהל טראסטי אין ווארד 5.

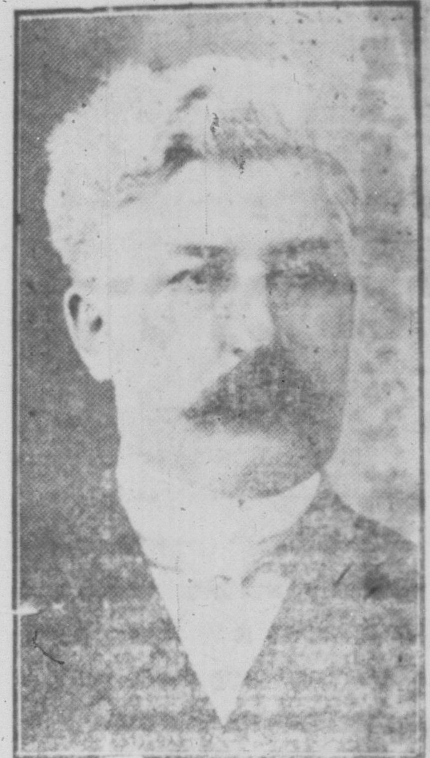

דר. ר. ס. מעקמון

וועלכער איז שוין זעקס יאהר אין סקול באארד, וועלכער האט אין דער צייט פיער נייע סקוהלס אויפגעבויעט, קלאסען אין נייט סקוהלס וועט נעקסטען יאהר געגרינדעט זיין אין דער נארטה ענד, א געוועזענער שילער פון די וויניפעג פאבליק סקוהלס און וואהנט אין ווארד 5 זייט 28 יאהר און בין בערעכטיגט צו זייער וואוט.

אייער שטימע און איינפלוס זיינען העפליכסט געבעטען פאר די עלעקשאן פון

דזש. ב. אטרידזש

אלס אלדערמאן פאר ווארד 5

8טען דעצעמבער, 1911.

מיין פאליסי איז: די בעסטע אינטערעסען פון ווארד 5 און די שטאט אין אלגעמיין.

צו די אידישע עלעקטארס אין ווארד 5

איך בין נאמינירט געווארען אלס אלדערמאן אין ווארד 5. איך נעהם זיך די פרייהייט צו בעטען דורך דיזער צייטונג אייער איינפלוס און סופארט. מיין פאליסי איז צו שטעהען פאר אלץ וואס איז אין די אינטערעסען פון דער שטאדט און בפרט פאר ווארד 5. איהר זאלט אלזא וויסען עטוואס פון מיין פאליסי: די אימפראוועמענטס אין אונזער ווארד זאל זיין ווי אין אלע אנדערע שטאדט טיילען; באלדיגע אויפבויאונג פון סאבוויי אין פרינצעס און אין סאלטער; ביליגערע רייטס פיר לייט און וואוטער; די גראסעריס און פרוט סטארס זאלען זיין אפען ביז 8 אוהר אום די ארבייטער זאלען קענען איינקויפען זייער עסענווארג; בעסערע שכירות פאר שטאדט ארבייט.

אויב איהר פערשטעהט אז פארעינערס דארפען האבען זייערע א פערטרעטער, דאן דארפט איהר ארבייטען פאר מיר. און ווען די אידען וועלען מיך יעצט סופארטען וועל איך ארבייטען נעקסט יאהר פאר א אידישען קאנדידאט. און געפינט איהר אז איך האב רעכט דאן בעווייזט עס אין טאג פון עלעקשאן. מיט אכטונג

טהעאדאר סטעפאניק.

צו דער בעפעלקערונג.

דר. בלעק וועט זארגען אז די האלס פון די סקוהלס זאלען זיין פריי פאר לעקטשורס, קאנצערטען, פערזאמלונגען א. ד. ג. מעהר נייט סקוהלס מעהר טיטשערס. א לייברערי רום אין די סקוהל לעקטשורס זאלען זיין פריי יעדען אבענד. די פארעינערס קענען דר. בלעק'ן וועלכער האט געהאלפען פיעלע ארימע אין האספיטאל און פריוואט, פאר אפעראציאנען האט ער גענומען אהן געלד. ער טהוט אלס גוטעס פאר'ן פאלק. אויב ער וועט זיין סקוהל טראסטי וועט ער טהאן 10 מאל וויפיעל דר. מק'מון מיט זיין 10 יעהריגען סקוהל טראסטי. ער ווייס אז די פארעינערס האבען ניט געקראגען קיין גרויסע בילדינג ווען זיי וועלען האבען האלס וועלען די באיעס און מיידלעך קריגענדיג אבענד קורסען קענען זיין בעסערע סיטיזענס. קיינער האט ביז יעצט ניט נעדענקט און בלויז דר. בלעק איז עס דער וואס וויל דאס טהאן.

וואוט, פריינדע, ניט פאר דעם וואס זוכט בלויז אן אמט זאנדערן פאר דעם וואס וויל אפגעבען זיין גאנצע צייט פיר אייער אינטערעס. פערטרויעט איהם דעם אמט אלס סקוהל טראסטי און איהר וועט צופריעדען זיין.

אייער וואוט און איינפלוס איז געלאדען פאר

מ. ר. בלעק, מ. ד.

אלס סקוהל טראסטי.

מיין פאליסי: די בילדינג אינטערעסען פון ווארד פינף און א קאפאריישאן אין אלע הינזיכטען וואס זאל געבען א געלעגענהייט אלע קלאסען פון דער קאמיוניטי צו געבען און ענגלישע און טעכנישע בילדונג.

קאנטראלער קאקבארן איז אהן

צווייפעל איינער פון די בעקאנטסטע וואס געבען זיך אפ צוליעב דעם פאלק. זיין לאנג יעהריגע מיוניסיפאל פראקטיק איז אן עדות דאפיר. די אויספיהרונג פון שטאדטישער פאוער איז בלויז איהם צו פערדאנקען. ענדע יאהר וועט זיך ארויסצייגען פון 1 ביז 2 מיליאן שפאר געלט פון די לייט בילס ווי אויך די בילינקייט פון פאוער פיר מאנופעקטשורערס צוליעב וואס אינדוסטריעס וועלען זיך זיכער פערמעהרען. קאנטראלער קאקפארן האט געקעמפפט פאר אייך און האט פערדיענט אייער צוטרוי איהם ווידער צו ערוועהלען אין דער באארד אף קאנטראל.

ערצוינגען אין די וויניפעגער סקוהלס. וואהנט 30 יאהר אין ווארד 5. אלט 2 יאהר אלס סקוהל טראסטי.

די טעכניקל סקוהל וואו מיידלעך און באיעס קענען לערנען איז איינגעבויעט דורך מיין איניציאטיווע. איך בין אויך געוועזען ערפאלגרייך אין קריגען נייע סקוהלס אין דער נארד ענד. און אום צו קריגען דאס בעסטע פאר דער נארד ענד מוזט איהר ערוועהלען דר. מק'מון דורך וועמען איהר קענט פיעל געווינען.

THE CANADIAN ISRAELITE
DER CANADER YID.
The only Jewish Weekly in the Dominion of Canada.
B. GOLDSTEIN, Editor.
Canadian Israelite Publishing Company.
823 Main Street Phone St.-John 1454 Winnipeg, Man.
Subcription: 1 Year $1.00, 6 Months 60c.
וויניפעג, פרייטאג י״ כסלו, תרע״ב.

די פערגרעסערונג פון מאניטאבא.

די וויכטיגסטע פאסירונג אין דער געשיכטע פון אונזער פראווינץ, מאניטאבא, איז פארינג וואך פערצייכענט געווארען מיט דאס אויסברייטערען און פאנאנדערציהען די גרויס, דעם שטח פון דער פראווינץ צו דער נארד און דער איסט צו האדסאן בעי.

די פראווינץ מאניטאבא האט די גאנצע צייט ארויסגעקוקט פון דער קענעדער לאנדקארט ווי א פאסט-מארקע, יעצט וועט זי א פיעל גרעכערען און אנגעזעהענערען פלאץ פערנעהמען.

פיעלע קענען דענקען אז קיין גרעסערע נוצען וועלען מיר טאקע דערפון ניט האבען ווי בלויז די געאגראפישע צייכנונג אויף דער לאנדקארט, אדער וואס מיר וועלען ביכולת זיין צו בערימען זיך מיט א גרעסערען שטח.

באמת אבער איז די מעגליכקייט דאס מאניטאבא זאל האבען א פארט ביי האדסאן בעי, פון גרויס וויכטיגקייט פאר אונזער פראווינץ. דען פיעלע וואס זיינען בעקאנט מיט דער לאנד וואס קומט יעצט צו צו מאניטאבא, גלויבען אז דאס וועט אויף זעהר פיעל פערדייכערען די פראווינץ. מאניטאבא וועט דאדורך בעקומען מעהר אינדוסטריעס און פערשיעדענע לאנד. מען האט די גאנצע צייט אבגענגעבען זיך אין אונזער פראווינץ מיט זוכען פלאץ פאר פארמעריי און מען האט פערנאכלעסיגט נעהילץ, מינעס, רויהען מאטעריאל א. ד. ג. די אינדוסטריעס וויעדער וואס זיינען שוין צו א געוויסען גראד ענטוויקעלט אין אונזער פראווינץ, ווי אגריקולטור למשל, וועט א דאנק דער פערגרעסערונג פון דער פראווינץ, אויך פראפיטירען פיעל. דער אימיגראציאנס שטראם וואס פליסט פאר די לעצטע יאהרען שטארקער אין דער וועסט, וועט אונז צו ברענגען מעהר נייע קרעפטען. מיר זיינען די לעצטע צייט שוין צוגעוועהנט געווארען אז פון א פארטיי אימיגראנטען זאל פאר מאניטאבא אנקומען דער קלענסטער חלק אדער צו מאל גאר ניט. די אימיגראציאן, ווייסען מיר, שטראמט בלויז קיין אלבערטא און סעסקעטשעוואן. יעצט מיט דער אויסברייטערונג פון אונזער פראווינץ וועט אהן צווייפעל א גרויסער טהייל פון דער אימיגראציאן אויך בלייבען ביי אונז און העלפען בערייכערען דאס לאנד.

די פיאנערען וויעדער וועלען דא געפינען די זעלבע געלעגענהייט און דעם זעלבען פארצוג ווי די פיאנערען אין נארטהערן סעסקעטשעוואן, אויך דא וועט ער בעגעגנען פרישע און פרוכטבארע לאנד.

ווער שמועסט ווען די האדסאן בעי ריילראוד וועט זיך עפענען און עס וועט זיך ציהען א הויפט ליניע פון וויניפעג און באהן אבטהיילונגען וועלען נאטירליך צוּווארפען זיין אין פערשיעדענע זייטען, דאן איז גאר קיין צווייפעל אז מאניטאבא וועט פראגרעסירען אויף אזוי פיעל וויפיעל קיינער האט זיך ניט ערלויבט קיינמאל צו דענקען.

די שטימע פון איין מעיאר

ביי יעצטיגען שטילען קאמפיין איז אינטערעסאנט די טענה פון קאנטראלער וואהו וועלכער לויפט פיר מעיאר: „פארינעס יאהר — זאגט ער — האבען בּיידע אי ער אי הארווי אבגעזאגט זיך פון זייער קאנדידאטור אלס מעיאר לטובת איוועגס׳ן. היינטיגעס יאהר האט ער, וואהו, דערום געהאט די מעגליכקייט צו זיין איינער אין פעלד, דען זיין רעקארד איז זעהר ריין און אלעסען בעקאנט. אין סיטי האל איז ער דער פראגרעסיווסטער, ער איז אין פראנט פון יעדער בעוועגונג אויף צו מאכען שעהנער און בעסער אונזער שטאדט. ער איז אומער דער פערטרעטער פון פאלק און אימער דער זיגער אין זיין ארבייט. אלס מעיאר זאגט ער זיך צו צו ערפילען אויפריכטיג זיינע פליכטען און אמט. לײדער איז דאס ניט דער פאל מיט זיין געגנער און פארגענגער.

זיין פאליסי איז ווי פאלגט: עטאבעלירונג פון א קאמישאן סיסטעם פאר א שטאדט רעגירונג; 3 סענטיגע רייטס פאר הויז בעלייכטונג און די בילינסטע פרייז פאר פאוער; מיוניסיפאל אונערשיפ; אבשאפען די אונגערעכטע טעקסעס; האפענגס פיר דעם רעד-ריווער און בעסערע קאנאלען אום די צושטעלונג פון בוי-מאטעריעל זאל זיין בילינער; א בעשטימטען פלאן פיר אברוימען שמוץ אויף א מאדערנעם שטיינער; סיגנעל טעקס און א גרויסע וואסער צושטעלונג פון די פאפלאר ספרינגס; מעהר בעלייכטונג; מעהר בעדער; פארקס פיר קינדער און ערוואקסענע; א גרויסען אדיטאריום פיר מאס מיטינגען, קאנווענשאנס א. ד. ג.

און עס פרעגט וואהו: „וואס האט מיין געגנער אויפגעטהאן?״ און ווען די פראגע מען וועט זיך שטעלען — איז וואהו זיכער — וועט מען דאן וויסען ווען צו ערוועהלען אלס סיטי מעיאר.

די סקוהל פראגע אין יעצטיגען קאמפיין.

פון י. סקלאוויער.

מיט גרויס פרייד האב איך געלעזען די ידיעה אז עס איז נאמינירט געווארען א אידישער קאנדידאט אין דער היעגער סקוהל באָרד, און נור דערפאר אזא פרייד, ווייל דאס איז איינע פון די וויכטיגסטע אמטען בכלל. ספּעציעל איצט און ספּעציעל פאר אונז איז זעהר וויכטיג אז מיר זאלען זיין פערטראטען אין דער סקוהל באארד, ווייל עס שטעהט אונז יעצט פאר א סכנה פאר אונזער קיום אלס אידען.

אין קאלגארי, ווי עס איז שוין בעוואוסט צו אונזערע לעזער, איז ניט לאנגע צוריק אבגעהאלטען געווארען א קאנווענשאן פון גלחים, וועלכע האבען בעשלאסען זיך צו ווענדען צו דער רעגירונג, אז אין די פאבליק סקוהלס זאל מען מוזען לערנען די קריסטליכע רעליגיאן, ד. ה. פשוט אז יעדער אידיש קינד וועט זיין געצוואונגען ניט ווילענדיג צו לערנען זאכען, וואס זיינען געגען אונזער איבערצייגונג. עס פערשטעהט זיך אז דאס איז יעצט נאך ניט קיין געזעץ, עס איז אבער קיין ספק ניט דאס באם עס זאל קיין ווידערשטאנד פון אונזער זייט ניט געמאכט ווערען, וועט עס פאר א געזעץ אנגענומען ווערען. בכלל האט די לעצטע צייט די קירכע זיך דא אין קענעדא גענומען גאנץ שטארק, צו אסימילירען „די מאראליש נידעריגערע אימיגראנטען״, און די קירכע מוזען מיר ניט פערגעסען שטעהט דא גאנץ פעסט און האט א גרויסען איינפלוס און דעה אין די געזעצגעבערישע אינסטיטוציאנען.

וויכטיג איז די פראגע ניט נור פאר די אידען פון אלבערטא צו קעמפפען נעגען די גלחים און זייערע פלענער, נאר אויך פאר די אידען אין גאנץ קענעדא, ווייל וועט נאר דאס געזעץ דורכגעהן אין אלבערטא, וועלען נאכדעם אלע איבעריגע פראווינצען דורכפיהרען אזא געזעץ. און דאן וועט בלייבען פאר אונז איינס פון די צוויי צו טהאן: אדער צו לאזען לערנען די קריסטליכע רעליגיאן מיט די קינדער אין די פאבליק סקוהלס און זיי מאכען פאר קריסטען, אדער מיר אליין זאלען זיך בעזונדער מאכען סקוהלס.

דאס לעצטע איז אן אונמעגליכקייט: מיר קענען קיין אייגענע פאבליק סקוהלס ניט אויפהאלטען, צוליעב די אנגעהויערע גרויסע קאסטען וואס זיינען פערבונדען דערמיט. מיר קענען אבער אויך אונזערע קינדער אין אזוינע ריין קריסטליכע סקוהלס ניט געבען, בלייבט פאר אונז דערום איין זאך: צו קעמפפען מיט אלע קרעפטען און מיטלען נעגען דיעזען אונז טאלעראנטען און רעאקציאנערען פערזוך וייטענס די גלחים.

אין וואס זשע קען בעשטעהן דער קאמפף, אדער בעסער געזאגט וואס פאר א מיטלען קענען מיר יעצט אנווענדען?

פריהער פאר אלץ מוזען די אידען אין אלבערטא אהן אונטערשייד פון קלאס אדער אנשויאונג זיך צונויפזאמלען אין קאלעקטיוו אננעהמען א פראטעסט רעזאלוציאן און ארײנשיקען זי צו דער רעגירונג; ארויסלאזען פעטיציאנען צו אלע אידען פון קענעדא אום אלע אידישע בירגער זאלען פראטעסטירען; אנשטעלען עטליכע לאיערס צו בעקעמפפען דעם בעשלוס פון די גלחים דורך קאורט, ווייל נאך דעם געזעץ אין קענעדא, איז די קירכע דא אבגעטהיילט פון שטאדט, און די רעגירונג מוז זיך האלטען צו יעדע רעליגיאן נייטראל, די פאבליק סקוהלס זיינען א רעגירונגס אינסטיטושאן, און טארען פאר קיין פאל ניט ווערען קריסטליך. דען אויב די סקוהלס וועלען טאקע ווערען קריסטליכע אינסטיטושאנס, דאן הייסט דאס אז מיר האבען דא אין קענעדא ניט קיין ציווילען שטאאט, נאר א רעליגיעזען שטאאט, און דאס איז דאך געגען די פונדאמענטאלע געזעצע פון דער קענעדער קאנסטיטושאן.

עס איז אפילו פאראן א געזעץ וואס לויטעט, דאס יעדע פרעמדע גרופע, האט א רעכט צו פאדערען אז אין די פאבליק סקוהלס זאל געלערענט ווערען אויף איהר שפּראך. מיט דיעזען געזעץ וואלטען מיר געקענט קעמפפען אפילו פאר דער אנערקענונג פון אונזער אייגענער שפּראך — אידיש — עס זאלען אויך געלערענט ווערען געוויסע אידישע „סאבדזשעקטס״ ניט קיין רעליגיאן. אבער דאס איז פאר אונז פארלויפיג אונמעגליך ווייל מיר זיינען ניט צוגעגרייט אויפצונעהמען אזא וויכטיגען און אזא גרויסען קאמפף. וואס מיר קענען אבער און מוזען יא טהאן יעצט איז, ווי איך האב אויבען דערמאהנט. און אויב מיר וועלען דאס פערנאכלעסיגען וועט דאס אונז שפּעטער טייערער קאסטען.

און ערשט זיינען מיר ניט זיכער צי וועלען מיר האבען דאן ערפאלג. יעצט איז נאך פריה, און מיר קענען פערמיידען א קאטאסטראפע. מיר מוזען אבער יעצט זיין אויף דער וואך, און דערפאר איז פאר אונז יעצט זעהר וויכטיג וואס עס פאראן דא אין וויניפעג א אידישער קאנדידאט פאר סקוהל טראסטי.

מיר זיינען, ניט קוקענדיג אויף די איינשניאונגען פון הערר זאלצמאן, זיכער אז ער וועט אין דיעזען הינזיכט פערטהיידיגען די אידישע אינטערעסען אין דער פראגע פון ערציהונג, מיר מוזען אנשטרענגען אלע אונזערע כוחות אז מר. זאלצמאן זאל ערוועהלט ווערען. מיר ווייסען אפילו אז ער וועט זיין אין דער מינאריטעט אין דער „באארד אף עדיוקיישאן״ אבער א פראטעסט שטימע פון איינעם האט פיעלעס צו זאגען און קען אפטמאל אויך אבשטעלען די ארבייט פון גלחים וחברותם צו פערוואנדלען קענעדא אין א קריסטליך לאנד.

און ניט נור וויניפעג נור אלע אנדערע אידישע צענטערן אין קענעדא דארפען זיך אנשטרענגען צו שיקען אידישע פערטרעטער אין דער סקוהל באארד.

לאמיר, וויניפעגער אידען, אויך דאס מאל זיין די ערשטע!

א טוידטער קאמפיין.

פון י. פ־אסאוו.

איז די בירגער פון וויניפעג זיינען ווען געוועזען גלייכגילטיג איז דאס אין היינטיגען קאמפיין: שטיל, רוהיג, אהן אירגענד וועלכען אינטערעס.

וואס איז די אורזאכע פון דעם? איז דען אלעס שוין אזוי „נארמאל״ דאס עס איז שוין קיין אינטערעס ווער עס זאל ערוועהלט ווערען און ווען מען זאל פערטרויען די אינטערעסען פון די בירגער?

עס איז קיין צווייפעל דאס די אורזאכע איז א גאנץ אנדערע:

די בירגער האט שוין דאס קאמפיינען אזוי דערעסען, דאס זיי בעציהען זיך צו דעם זעהר גלייכגילטיג. וואס איז דען דער אונטערשיעד, צי ערוועהלען דזשעקסאן׳ען צי דזשאהנסאן׳ען? „גוטע״ מענשען זיינען זיי דאך בּיידע. צוזאגען זאגען זיי צו אלעס בעסטע, זיי זיינען בערייט דורכצופיהרען די „גרעסטע״ רעפארמען, ווי בּיליגע לייטס, בעסערע פייער האלס א. ז. וו. און דער עולם קנייטשט מיט די פּלייצעס, מעגליך אז דאס זיינען גוטע רעפארמען. און ווער עס האט מעהר פריינד, יענער ווערט ערוועהלט.

מיר וועלען דא געוויס ניט בעשולדיגען אונזערע צוקונפטיגע שטאדט מאטעס דאס זיי זיינען ניט גענוג ערנסט מיט זייערע „רעפארמען״. אין געגנטייל זיי מיינען זעהר ערנסט, ווייל די צוגעזאגטע רעפארמען זיינען דאך דער מיטעל. דער צוועק איז דאך ערוועהלט צו ווערען און זעלבסטפערשטענדליך צוליעב פערזענליכע אמביציאנען. קען מען זיי דען בעשולדיגען אין דעם? זיכער ניט. האבען דען די בירגער בעשטימטע פאדערונגען? פערלאנגען זיי איבערהויפט עפּעס? זעהט מען דען ניט דאס דיעזע צוגעזאגטע פוסטע רעפארמען זיינען אויסגעטראכטע און אויפגעבלאזענע פון די „לויפערס״ אליין כדי צו פּאינטערעסירען די בירגער? און קען מען דען ערווארטען מעהר פון זיי?

ריכטיגע רעפארמען ווערען נור דאן דורכגעפיהרט, ווען דאס פאלק אליין פאדערט זיי. אבער ווען די בירגער האבען ניט קיין בעשטימטע פאדערונגען קען מען דאך ניט ערווארטען קיין רעפארמען, זאגאר דאן ווען זיי ווערען צוגעזאגט. דערום איז דער רעזולטאט זעהר א טרויעריגער, קיין זאך ווערט געענדערט, אלעס בּלייבט ווי פריהער און אונזערע רעדעל פיהרער טהוען וואס זיי ווילען. מיר שטימען, זיי בּעשטימען און מיר מוזען צושטימען. נאטירליך איז עס צו פערדאנקען אונזער גלייכגילטיגקייט.

און גלייכגילטיג איז מען ניט נור צו מיוניסיפּאלע אנגעלעגענהייטען, זאנדערען צו אלע געזעלשאפטליכע ערשיינונגען. נעהמט צ. בּ. ש. אזא פאקט: פאר דער לעצטער צייט האט זיך דא אנגעפאנגען צו ענטוויקלען די טראסט זעהר שטארק, מיר וועלען נאטירליך האבען פיעל צו זינגען אין דער נאהענטער צוקונפט, מיר וועלען שוין באלד דעריאגען די פאראייניגטע שטאאטען. מיר האבען שוין פון לאנג אן אייז טראסט, מיר האבען שוין אויך א פיש טראסט און יעצט האבען מיר א נייעם גאסט אין דעם געשטאלט פון א מילך טראסט״. א פירמע האט יעצט אויף זיך גענומען די איינגאבע צו בעזארגען אונז מיט „גוטע״ מילך און „בּיליג״. צוליעב דיעזען צוועק האט די קאמפאניע ארײנגעשיקט אגענטען צו די דעירי לייט אויסצוקויפען פון זיי די מילך. די קאמפאניע איז בערייט צו מאכען אן אגרימענט מיט די דעירי לייט אויף 5 יאהר און צאהלען פונקט די זעלבע פרייז וואס זיי האבען פון די קאסטימער. פיעלע האבען שוין פערקויפט זייער מילך צו דער קאמפאניע און פיעלע וועלען פערקויפען און דאן, פרעגט שוין ניט. מיר וועלען שוין האבען 5 קווארט אנשטאט 10 פאר א דאלאר.

נו, האבען מיר עפּעס געהערט פראטעסטען אדער אן אונצופריעדענהייט? ניין, גלייכגילטיג זיינען מיר צו אלע געזעלשאפטליכע ערשיינונגען און עס איז קיין וואונדער וואס מיר האבען דיעזען יאהר אזא טוידטען קאמפיין. די פארינע קאמפיינס זיינען אויך געוועזען ניט מעהר ווי אויפגעבלאזענע.

א תפילה.

פון ה. גאדעלמאן

רבונו של עולם, איך בעט דיך געטרייער
א שנעע זאלסטו ניכער אונז שיקען,
דו ווייסט דאך מיך ממש דערהאלטען
ביים לעבען
מיין זעגל׳ וועסטו פשוט ערקוויקען.

איך געה מיט א מיידעל שוין באלד
זעקס חדשים.
אויף מיר האב איך גארניט פערגינען.
און איהר נור מתנות געהאלטען אין
געבען,
ווי לאנג כ׳האב געקענט נור פערדינען.

ווייל כ׳ליעב איהר די מיידעל, אזוי ווי
מיין לעבען.
ס׳איז זעלטען אזוינס צו געפינען:
ווען זי טהוט א טוליע מיך נור צו איהר
הארצען,
דאן געה איך אראב שיעור פון זינען.

נור קוים איז דער סלעק אין מיין טרייד
אנגעקומען, —
געענדערט האט באלד זיך מיין רייזעל,
עס גלייווערט, עס הויבט אן צו פריהרען
די ליעבע,
מיין אוצר פערדרעהט שוין דאס נעזעל.

א, שיק זשע א שנעע אונז — איך וועל
זיך פערדינגען
דעם שנעע פון די גאסען צו קעהרען;
אבי איך זאל האבען מיט וואס זי צו
טריטען,
זי זאל צו מיר ווארימער ווערען.

נויארק.

א שפאציער.

[...]ן; רוהיגע רעוואלוציאנען; א רעוואלוציאן איבער א קארטיל; גערולד; [...] שטעדטיל מיט 16 אידען מיט 1 אלמנה; און אלמן מיט פאסטיל קארדס; [...] מליצה; א פערד מיט א לאשיקעל; דער פאסטמאסטער; א אידענע [...] חלש׳ט נאכ׳ן קארטיל; וואס דער גבאי וועט פיהרען; און וואס מיר [...] פלעכטען „שפאציערלער״; ס׳פערדילט זיך און קעצעלט זיך.

פון ר׳ בּרוך׳ל.

רבונו של עולם: עלעקשאן! ווען, טאטע הארציגער, דו זאלסט געוואן בעשאפען דיין וועלטיל מיט אמוועגנסטען 4—5 עלעקשאנדלעך א יאהר. אוי — איך וואלט ח״י מאל מנדר געוועזן אויפ׳ן ציון האס; ח״י מאל ח״י אויף דער [...] גדולה און ח״י מאל ח״י אויף א דאך צו דער נייער [...] תורה.

באמת האבען מיר זיך ניט וואס צו בעקלאגען. מיר האבען א גאנץ פיינעם עלעקשאן סיזאן. גרויסע רעוואלוציאנען זיינען פארגעקומען אין דעם שטיקעל צייט: טעסלער, [...] און סערעברין זיינען דעפיטעט געווארען. און די זאך [...] איהר וויסען איז אבגעגאנגען אהן בלוט, קיין איין [...] חלילה. אפילו ביי די וואהלען אין דעם נייען נאציאנאל פאריין, אדער ביי די וואהלען אין דער ראדיקאלער [...]ניע — איבעראל שטיל און רוהיג אהן בלוט.

עלעקשאנס אלזא זיינען פארגעקומען דעם סיזאן. פראפאגאנדא איז אנגעפיהרט געווארען גאנץ ענערגיש, מען האט גערעדט און פראפאגאנדירט אזוי לאנג ביז איינע [...] נעפיך הייזעריג געווארען.

און ניט נור אין וויניפעג, נור די גאנצע וועסט איז פערעסק׳ט מיט עלעקשאנס. אין א שטעדטיל אין דער וועסט איז פארגעקומען עלעקשאנס איבער — א פאסטיל קארט.

שטעלט איהר דאך אויס מויל און אויערען: „סטייטש?״ — טא כאפט זיך ניט. אז איך וועל אייך אלעס גלייך דערצעהלען, טא פון וואס זשע וועל איך מאכען מיינע „שפאציערען?״

הערט זשע איין מיט קאפּ און האט געדולד.

פאראן אין דער וועסט א שטעדטיל וואס צעהלט 16 אידען און 1 אלמנה. די אלמנה האט, ניט פאר אייך געדאכט, ערגיץ א חתן אן אלמן וואס האט א טבע צו שיקען פאסטיל קארדס. מילא, אזא מענש איז ער דער אלמנה׳ס חתן. שרייבט ער אלע וואך א קארטיל, מסתמא פול מיט מליצות; אנהויבען הויבט זיך עס מסתמא אן: „מיין ליעב, טייער, זיס הארציג קעציניונקעלע מיינס. ראשית קום איך דיר צו מעלדען״ א. א. וו. א. וו. כפי עס איז אבער אין דער שטעדטיל קיין פאסט אפיס ניטא, מוז מען פאהרען 9 מייל אין דעם דערבייאיגען שטעדטיל וואו ס׳איז יא דא א פאסט אפיס. דער גבאי אין דעם שוהלכעל פון דעם שטעדטיל אהן דעם פאסט אפיס איז געבענשט מיט 3 פערד און א לאשיק. פאר וועלכען מען שטופּט איהם שוין 60 דאלאר. א וואזשנער לאשיק. מען זאגט אפילו אז ער דריגעט זיך, נור דאס שאדט גאר ניט צו דער מעשה וואס איך דערצעהל אייך דא.

וועט איהר דאך גוי־ער פרעגען: וואס קעהר זיך אן דער לאשיק צו דער אלמנה? — הערט זשע ווייטער, וועט איהר פערשפארען פרעגען.

דער לאשיק הייסט אין שטעדטיל: „דער פאסטמאסטער לאשיק״, ווייל מיט איהם פאהרט דער גבאי אלע דאנערשטאג אבנעהמען דאס פאסטיל קארד פון דער אלמנה׳ס חתן און א פאאר „קענעדער איד׳ס״ וואס די „אינטעלינענץ״ האט „אויסגעשריבען״.

אט אזוי פיהרט זיך אין דעם שטעדטיל פון קדמונים אן און גאר ניט.

פלוצים נאכדעם ווי דער פרעזידענט ווערט וויעדער א מאל רי-עלעקטעד מיט א „ריעזיגער״ מאדזשאריטי פאריגען שמחת תורה, זאגט ער זיך אב פון דעם אמט אלס פאסט מייסטער. „דער לאשיק — זאגט ער — איז עפּעס ניט מיט אלעמען״. איז מילא דער „קענעדער איד״, גאר ניט, זאל זיך דאכטען אז ניטא קיין „קענעדער איד״. אבער די אלמנה מיט׳ן קארטיל... די אידענע חלש׳ט אוועק, זי נעהט אויס, שונאי ציון. זי האט שוין געבעטען, געוויינט און צו לעצט איז זי אויך אריין אין שוהלכעל און מעכב געווען די קריאה.

דא האט דער עולם שוין ניט געקענט אריבערטראגען דעם צער און דאס רחמנות, און א דעפּוטאציע איז אוועק צום גבאי: אדער שפאן דעם לאשיק און פאהר נאך דעם פאכטיל קארד, אדער מיר קלויבען אויס א נייעם פרעזידענט אין שוהלכעל.

דערהערט אזעלכע דבורים, האט זיך דער בעל הבית פון דעם לאשיק דערשראקען און איז ארויס מיט לשון: „וואס, איהר סמייעט נאר מיך צו וועלען ארבּווארפען פון פרעזידענטסטוואר? נו, און חזקה וואו איז? היינט מיינט איהר אז איך זוויים ניט אז די אלמנה שפּיעלט זיך אין ליובקעס, אט די חצופה. „ליעבעטשקע, טייערעטשקע, צימעס מיינער, קעציניונקעלע מיינס, לאשיקעל מיינס, הארצעלע מיינס״ — אט אזעלכעס שרייבט איהר דער חתן איהרער. נו, וועל איך פיהרען אזעלכע ליובקע בריוולעך, א גוטע קרענק וועל איך פיהרען!״

ווען שטאדט האט דערהערט אז ער לייענט גאר פרעמדע בריעף איז געווארען א „ויצעקו״ און ס׳טויג אייך מעשיות ס׳איז באלד פארגעקומען נייע עלעקשאנס און דער בחור מיט׳ן לאשיק זיינען דעפיטעט געווארען און ס׳איז ערוועהלט געווארען אן אנדער איד וואס האט א מעוברת׳ן פערד. און ער האט פערשפּראכען אז באלד ווי דער פערד וועט זיך אבפערדלען און ער וועט האבען א לאשיק וועט ער אנהייבען פיהרען די פאסט.

דערווייל ליעגען שוין א דאזען קארטלען פון דער אלמנה און קעצלען זיך אין דעם דערבייאיגען פאסט אפיס און אויך א פאאר צעהנדליג „קענעדער איד״ען וואלגערן זיך הארטען און ווארטען ביז דאס פערד פון דעם נייעם פרעזידענט וועט זיך אבפערדלען.

אזוי צי אנדערש, ווי די מעשה זאל דארטען ניט זיין, צי סע פערדעלט זיך, צי סע קעצעלט זיך, אבער אז ס׳עלעקשאנט זיך אין דער וועסט, אין דעם איז איצט קיין ספק ניט.

אוודאי, אוודאי בעטען מיר אויף גאר אנדערע עלעקשאנס. נור מילא, אז ניטא קיין בעסערע, מוז מען פון אזעלכע עלעקשאנס אויך מאכען א צימעס. ווי ניט איז האבען מיר פאר״ א „שפאציריל״.

וואס, אפשר ניט אזוי, הא?

טאקע, וואס איז דראמא?

(פון א ניט דערענדיגטע דעבאטע).

„מירעלע אפרת" און ווי עס איז געשפיעלט געווארען

פון ב. גאלדשטיין.

צו א דראמאטישעס ווערק פאדערט זיך קונסט.

וואס איז קונסט?

דערויף איז קיין טייטש ניטא. אט ווי עס איז ניטא קיין טייטש און קיין ערקלעהרונג אויף דער פראגע: „וואס איז גאט?", „וואס איז גייסט?", „וואס איז וועלט?".

יעדער וואס פערמאגט דענקונגס קראפט וועט אזא פראגע ניט שטעלען. דער וואס שטעלט יא אזא פראגע וועט קיינמאל אויף איהר פון קיינעם קיין תשובה ניט בעקומען. דער קינסטלער זעלבסט, דער וואהרער און גאטס בעגאבטער קינסטלער ווייס אזוי פיעל וואס איז קונסט, פונקט וויפיעל עס ווייס דער בוים ווי אזוי ארום ער ווערט יעדען זומער בעבלעטערט אין די ערד — ווי זי ווערט בעצויגען מיט גראז.

דאך ווען דער קינסטלער בעשאפט א דראמא האלט ער זיך אן די רעגלען, וועלכע זיינען אין דער קינסטלער וועלט אנגענומען.

אמת איז אפילו אז דער ג ר ו י ס ע ר קינסטלער קען בעשאפען א ווערק וואס זאל זיין פאלש, זאל ניט אויסהאלטען די רעגלען פון קונסט און דאך זאל עס זיין א ווערטהפאלעס ווערק.

שילער למשל לאכט זיך אויס פון יעדער רעגעל אין דער דראמאטישער קונסט. עס איז דערום גאנץ ריכטיג די מיינונגען פון אייניגע קריטיקער וואס בעהויפטען אז שילער'ס דראמען זיינען ניט אויסגעהאלטען קינסטלעריש. דאך האבען זיי נאך ביז יעצט ערפאלג.

ניט יעדער האט אבער יענעם קינסטלערישען פונק פון א שילער צו קענען שאפען א גרויס, ערהאבען און קינסטלעריש ווערק ניט אכטענדיג די רעגלען. און ווען מיר רעדען פון א געוועהנליכען, אדער אפילו פון מעהר ווי א געוועהנליכען דראמאטורג און מיר ווילען פערגלייכען זיינע דראמאטישע פעהלערן מיט א ראיה פון א שילער'ן, איז א סימן אז מיר פערשטעהען ניט ווי אבצושעצען שילער'ס טאלאנט.

„דראמא" הייסט נור יענעס ווערק, וואו פון די ערשטע סצענקעס אן ענטוויקלען זיך נאטירליכערווייזע די האנדלונגען וואס אמאל אלץ ווייטער און ווייטער ביז זיי ברענגען צום העכסטען און שווערסטען פונקט, צו דער קאטאסטראפע, ביי וואס עס ענדיגען זיך די געשעהענישע און עס גלייכט זיך אויס דער פלאנטער קנויל וואס דער פערפאסער האט פערוויקעלט.

ביי א דראמא טארען זיך ניט אריינכאפען קיין זייטיגע טיפען, מעגען זיי ווי נאטירליך אדער ווי קינסטלעריש זיין געשילדערט; עס טארען אויך זייטיגע סצענקעס ניט געשילדערט ווערען. ווען דאס ענטוויקלען זיך פון דער דראמא ווערט געשטערט דורך אירגענד וועלכען עפעקט, אדער דורך אפילו גאנץ שעהנע פאעטישע סצענקעס און בילדלעך, ברענגט דאס אריין א שפאלטונג אין די האנדלונגען, עס פיהלט זיך אונגאטירליכעס און דאס מאטערניש פונ'ם אויטאר וואס קען ניט בעשאפען קיין איין גאנצעס.

די מענשען וואס ווערען ארויפגעפיהרט אויף דער ביהנע מוזען זיין לעבעדיגע, ד. ה. מענשען וואס אדער מען טרעפט זיי אן אין לעבען אדער מען קען זיי אנטרעפען.

דאס טהעאטער דיענט פיעלע מאל פאר א שולע. די דראמא האט אין איהר ערשטער צייט, ביי די גריכישע דראמאטורגען למשל געדיענט אויף צו פערשפרייטען אין פאלק זייערע פילאזאפישע געדאנקען און אנשויאונגען.

שפעטער, ווען געוויסע פאליטישע טהוער האבען איינגעזעהען אז די דראמא קען זיי נוצען פאר פאליטישער פראפאגאנדא און אלס א פלאץ, וואו מען קען מאכען „אויסצודרעהען" זייערע געגנערס, איז דאן געווארען א שפאלטונג אין דראמא: טראגעדיע און קאמעדיע. אין דאס לעצטע האבען די פאליטישע פיהרער אבגעלאכט פון זייערע געגנער און אין די ערשטע האט מען בעוויזען דעם עדעלען ליידענדען גייסט מענש וועלכער ליידעט פיר פרעמדע זינד

די טראגעדיע האט דערום געמוזט פארשטעלען א העלד פון דער בעסערער, גייסטיגער און אידעאלער וועלט, וועהרענד אין קאמעדיע האט דער העלד געמוזט זיין א געוועהנליכער בשר ודם, פון וועמענ'ס נארישע זייטען מען האט זיך בעדארפט וויצלען, ארויסנעהמען א מוסר השכל: ניט צו זיין אזעלכער. ערשט שעקספיער האט רעוואלוציאנירט און אין פיעלע פון זיינע קאמעדיעס איז לחלוטין קיין קאמישעס ניטא. דאך ווערט א קאמעדיע ביז איצט ניט גענומען ערנסט.

דראמא, די יעדער נעגענשטאנד, לעהרע, קונסט א. ד. ג. האט זיך וואס אמאל אלץ מעהר ענטוויקעלט. ווען א מאל האט מען זיך בעגנוגענט אז דער דראמאטורג האט געוויזען די טהאטען פון זיינע העלדען, פאדערט מען יעצט ער זאל ווייזען דעם העלד אליין אזוי בולט דאס מען זאל קענען אורטהיילען צי האט ווירקליך דער העלד געמוזט בעגעהן אזעלכע טהאטען ווי ער בעגעהט אויף דער ביהנע, צי ניט.

ווען מען שטעלט פאר א קלאס מענשען מוז דער דראמאטורג ניט נור אנזאגען דעם שוישפיעלער ער זאל דערצעהלען צו וועלכער קלאסע ער בעלאנגט, נור מען מוז אויך פון די האנדלונגען דאס ארויסזעהען; שטעלט מען פאר א העלד פאר וועמען דער דראמאטורג פלייסט זיך אז דאס פובליקום זאל רעספעקט האבען, מוז דאן דער דראמאטורג איהם געבען אזעלכע האנדלונגען און מוז בעשאפען אזא טיפ, וועלכער זאל דאס די ווערטה האבען. דיעזער טיפ מוז זיין דער בחיר, איהם מוז איבערגעגעבען ווערען דער בעסטער מאטעריאל און מעהר פון אלעס מוז דער דראמאטורג גופא קענען בעגרייפען און איבערלעבען אלע תנועות, פסיכאלאגישע און פיזישע אייגענשאפטען פון אזא טיפ, דען די האנדלונגען און די טהאטען זיינען אבהענגיג פון די אייגענשאפטען.

און ערשט נאך די אלע רעגלען מוז א דראמאטורג בעשאנקען זיין מיט א געבארענעם טאלאנט, מוז זיין א קינסטלער מיט א קינסטלערישע נשמה.

נאטירליך קען אין א צייטונגס ארטיקעל ניט פערענטפערט ווערען אין ברייטען זינען פון ווארט די פראגע: „וואס איז דראמא?" אין קורצען אבער איז דאס אביגע די הויפט פאדערונג וואס די קריטיק שטעלט צו דראמא. און ווען דאס אביגע איז אין דער דראמא ניטא, איגנארירט מען איהר אדער מען בעווייזט דעם דראמאטורג ווי שוואך זיין ווערק איז דערפאר וואס ער איז ניט נאכגעקומען די רעגלען.

מיר דענקען אפילו דאס אונזערע לעזער עכ"פ די וואס אינטערעסירען זיך מיט דראמא און טהעאטער, ווייסען די הויפט פאדערונגען אונזערע פון א דראמע, א דאנק די קריטיקען און רעצענזיעס וואס מיר האבען אפט געווידמעט דעם טהעאטער, דאך שטערט ניט די ז ע ה ר ק ו ר צ ע (מיר שטרייכען אונטער די לעצטע ווערטער!) ערקלעהרונג וועגען „וואס איז אזוינס דראמא?"

און אויס דיעזען שטאנדפונקט פערשטעהט זיך האבען מיר פיעלעס זעהר פיעלעס אויסצוזעצען נעגען דאס שטיק „מירעלע אפרת" וואס איז אזוי בעליעבט ביים אידישען פובליקום.

פאר אלעס באמבעלט זיך פאר די פיס אומזיסט און אומנישט א שווער מיט א שוויגער. צוויי זייטיגע טיפען וואס געבען גאר ניט צו צו דעם גאנג פון דער דראמא. און אז דאניע (דער יונגערער זוהן) זאל למשל זאגען שלמון'ען „גנב" און אויף זיין ארט זאל אנקומען גלאט א איד ניט קיין שווער וואס פלאנטערט זיך אלע 4 אקטען, איז דען קארג?

צווייטענס איז דא דער 4טער אקט ניט נור קיין איבעריגער און ניט נור נעגען די פאדערונגען פון די קונסטגעזעצע, נור שאדעט אויך דעם גוטען איינדרוק וואס מען וואלט ארויסגעטראגען פון דער פיעסא.

ווען די האנדלונגען האבען צוגעבראכט צו דער קאטאסטראפא און מירעלע אפרת פערלאזט דאס הויז, האט זיך דער דראמאטורג בעדארפט בעגנוגען. דען אין יעדער זאך, עס מעג זיין אן ערצעהלונג, א דראמא, א געדיכט א. ד. ג. מוז פריהער געשילדערט ווערען דאס שוואכע און נאכהער דאס שטארקע אום דער איינדרוק זאל בלייבען אויפ'ן פובליקום. ווען גארדין האט אבער נאך דעם שטארקען מאמענט וואס מירעלע פערלאזט דאס הויז אונז געשילדערט אזא שוואכע ווייבערישע סצענע, פערליערט דאס גאנצע פאריגע דעם חן און איינדרוק פיים צושויער.

דאך איז די פיעסא בעליעבט ווייל דארטען ד א ר פ ע ן געשילדערט ווערען די טיפיש אידישע ערב חתונה, וואו מחותנים צו ווערטלען זיך; די סצענע פון א שבת צו נאכטס ווען דער אויפזעהער קומט מיט די ביכער זיך רעכנען און מען מאטערט זיך אריינצופרענגען אביסעל לעבעדיגקייט אין דעם האלב אומעדיגען מוצאי שבת. היינט די טיפען, די שטאלץ אידעאל-ריינע און מוטער-צארטע מירעלע — ווער האט זי ניט בעגעגנט? און ווער קען עס ניט דעם פראסטען אבער דאך בעל בית'ישען שלמון'ען מיט זיין ברייטען טאן מיט זיין מבינות אויף „עדעלקייט" און מיט זיין גערענקען די טובות פון זיין ברויט געבער? ער וועט טאקע מאכען א לינקען חשבון אמאל, אבער אז מען דארף, זאגט שלמון: „איהר האט פערגעסען מירעלע ס'קומט דאך אייך ביי מיר א פאאר מאות".

און ווייל דאס פאלק האט אזוי ליעב די טיפען און די סצענקעס פון „מירעלע אפרת" וואלט מען עס בעדארפט שפיעלען ריכטיג. פאר א יאהרען האט עס דא געשפיעלט די מאדאם וואקסמאן און מיר האבען איהר אויפגעוויזען דאן איהרע פעהלערן, זי האט ניט פערשטאנען וואס גארדין האט געוואלט. יעצט האט עס געשפיעלט די מאדאם שעהנגאלד. און פון דער מאדאם שעהנגאלד האבען מיר מעהר ערווארטעט.

שלמון, ווי געזאגט, שטעלט פאר יענעם קלוגען פערוואלטער, דעם איינפאכען בעל'בית נור מיט דער זיידענער זשיפיצע, דעם יושר'דיגען דיענער נור מיט „זייטיגע" פערדיענסטלעך. ער טאר אין קיין פאל ניט טראגען קיין „מעדידזש" רינג; זיין קאפאטע דארף זיין מיט אלע קנעפלעך און מעג זיין צו דער מאס; געשארען מוז ער זיין ווי א איד א שטאדט בעל בית וואס האט אין זינען שטאדטישע אנשטאלטען און ניט ווי א רוסישער פיש הענדלער; איידער ער געהט אריין צו דער שטרענגער בעל בית'טע איז ער ניט מחויב צו דרעהען מיט'ן קאפ ווי א נאראווישטער און אין גאנצען דארף ער זיין ווייך אין טאן, מילד און עדעלער.

מר. נוסבוים האט דאס געמעגט ווי-סען.

אין אלגעמיין האט זיך געפיהלט מעהר לעבעדיגקייט ביים 1טען אקט. דער 2טער אקט איז שוין געווען מחולל. מיר האבען גאר ניט געגען דעם וואס עס האט געפעהלט דער עפעקט פון דער פיאנא. עס האט אבער געפעהלט דער היילינער אומעט פון שבת נאך הבדלה און דער טרויער פון דער צובראכענער מירעלע. ווען מירעלע נעמט דעם סידור אין האנד אריין מוז די גאנצע אטמאספערע בעצויגען ווערען מיט אזא הורכרינגענדען אומעט אז דאס גאנצע פובליקום — צי פערשטאנען צי ניט — מוז אויפשוידערען און דאס קען נור ארויסרופען מירעלעס שטימע נור קינסטלערישע בעוועגונג. זאגאר ווען זי געהט ארויס פון הויז — דער שטארקסטער מאמענט, די העכסטע קאטאסטראפא — איז ארויסגעקומען בלאס, ווייל דער פריהעריגער איבערשמועס איז צוגעגאנגען אל-א מאדאם שעהנגאלד, צו ווייך, און ניט ווי מירעלע דארף זיך איבעררעדען.

די מיסס שעהנגאלד איז געווען ניט שלעכט אלס שיינדעלע אין די ערשטע דריי אקטען. אין 4טען אקט איז זי געווען צו מעכאניש. זי האט אבער כאטש געקענט די „פראזא" און ניט געפלאנטערט זיך. יוסילע איז געווען גוט אין אלע 4 אקטען שוואך איז ער געווען נור אין ר' שלמון'ס הויז. ניט שלעכט איז אויך געווען אייקאווסקי אלס דאניע און דאס זעלבע וועגען די איבעריגע.

נעדענקט אונזער טעלעפאן:
ס. דזשאהן 1454

די בצלאל שוהלע.

פון דר. א. ז. ברוכאוויטש.

צו דער ערעפנונג פון א בצלאל אויסשטעלונג אין וויניפעג לאזט מיך וועגען דער ארבייט פון „בצלאל" און זיין פראגרעס אייך איבערגעבען פראפעסאר ב. שאץ'ס ווערטער:

„בצלאל איז שוין מעהר קיין חלום, ער לעבט און איז בעליעבט ניט נור ביי די איינוואהנער אין פאלעסטינא וועלכע האבען איהם אליין מיט זייערע אויגען געזעהן, נור אויך ביי יעדען פיהלענדען איד אין וועלכער זייט וועלט דער גלות האט איהם פערווארפען. פונ'ם קאלטען סיביר ביז'ן הייסען זיד אפריקא ווייס יעדער איד אז אין ווייטען, אבער אונפערגעסענעם, ירושלים האבען מיר א ליעב ווינקעלע, וואוהין עס האבען זיך צונויפגעקליבען אונזערע פעהיגסטע קינדער צו שאפען א פאלקס קונסט און פאלקס אינדוסטריע.

די גאס וואו די שוהלע געפינט זיך רופט זיך „בצלאל גאס". נאך פון ווייטען הערט איהר שוין דאס קלאפען און דאס געזאנג פון די מיידלעך וועלכע ארבייטען ביי קארפעט, אין 2 סאלאנען קניפען ביז 60 מיידלעך פערשיעדענע קארפעטס גרויסע און קליינע, פון 6 פראנק ביז גרויסע וואס בעטרעפען עטליכע טויזענד פראנק. די ארבייטערינס אליין זיינען אויך פון פערשיעדענער גרויס, פון 12 יעהריגע קינדער ביז עלטערע פרויען. דארט געפינט איהר קינדער פון אשכנזים, ספרדים, תימנים, גורזשעס, מערבי'ישע, פערסישע, קאדאיטישע.

איהר וועט אפילו זעהען צווישען זיי ווייסע קעפליך פון גר'קעס, וועלכע זיינען געקומען פון רוסלאנד. אבער דאס שטערט ניט, ווייל אלע רעדען נור העברעאיש.

מיט דער קארפעט ארבייט האט מען געהאט גרויסע שוועריגקייטען ווייל אין ארץ ישראל איז ניטא קיין שפינערייען און קיין גוטע פארבערייען. איבערהויפט איז דאס א לוקסוס ארטיקעל וועלכעס מען קויפט נור דאן ווען די ארבייט איז שוין בעריהמט. מען מוז דערום ווארטען ביז מען קריגט דאס צוטרויען פון די קויפער. יעצט ווערען די טעפיכער געקויפט שוין אפילו פון סוחרים פאר זייערע געשעפטען און די שילערינס קענען שוין קניפען טעפיכער אין וואל און אין זייד, וואס בעטרעפען עטליכע טויזענד פראנק יעדעס שטיק.

ביי דער פארבערייארבייטען נור 2 מענשען — דער מייסטער מיט זיין געהילף, זיי מאכען אלע פארבען, וועלכע זיינען נויטיג פאר די טעפיכער. דאס איז צו פערדאנקען דער באלגארישער רעגירונג, וועלכע האט געשיקט איהרען א פארבער פון די רעגירונגס אנשטאלטען און ער האט א שילער פון „בצלאל" אויסגעלערענט פארבען וואל און זייד נאכ'ן אלט פערסישען ארט מיט פלאנצונגס פארבען.

אין דער סטאליארניע ארבייט אויך נור א מייסטער מיט זיין שילער. זיי ארבייטען נור די זאכען וועלכע זיינען נויטיג פאר דער שוהלע. דען אין בצלאל איז א פרינציפ אז „אלעס פאר בצלאל מוז געמאכט ווערען אין בצלאל".

די שוהל ביבליאטהעק איז בעציערט מיט פאטאגראפיעס פון אידישע בילדער. די ווענד זיינען פערציערט מיט א פריז אין אידישען סטיל וואו עס זיינען אריינגעזעצט די נעמען פון די בעוואוסטע אידישע קינסטלער מיט בצלאל אן דער שפיצע.

די פיליגרען אפטהיילונג איז א גרויסער לאנגער סאלאן, ארום די ווענט שטעהען ברייטע בענק אויף וועלכע יעדער זיצט נעבען זיין קעסטעלע אויפ'ן אראבישען אופן — מיט די פיס אונטער זיך — ביז 40 בעיאהרענטע מענשען מיט לאנגע פאות און קענען זיי זיצען שוין אייראפעאישע, יונגערע, זייערע קינדער, אלע תימנ'ער אידען וועלכע צייכנען זיך אויס מיט זייער געדולד און ליעבע צו דער ארבייט. אייניגע פון זיי האבען נאך אין תימן זיך פערנומען מיט גענויער ארבייט אין זילבער בעפאסט נור דאס רוב זיינען זיי געוועזענע [illegible] וועלכע זיינען אין תימן זעהר פיל ווייל דארט איז ניטא קיין דרוקערייען. זייער פריהעריגע ארבייט העלפט זיי צו זייער נייער ארבייט וואו מען מוז אויך האבען פינקטליכקייט. איך גלויב האט אלע פון אייך האבען געזעהן פיליגרען ארבייט און האבען בעוואונדערט די קונסט, פון זילבער דין ווי שפינוועבס שעהנע זאכען צו מאכען. אבער מען וואלט איהר זיך וואונדערן ווען איהר וואלט זעהען ווי די זאכען ווערען געמאכט, דאס יעדעס שפילקעלע וועלכעס איז אין פערקויף נור א פראנק בעשטעהט פון הונדערט פיצינקע [illegible]לען און נור דערפאר קען מען אזוי ביליג פערקויפען, ווייל די ארבייט איז צוטהיילט און יעדעס שטיקעל בעזונדער ווערט געמאכט אין טויזענדער עקזעמפליארען. אלע בעזוכער וואס זעהען ווי אלע ווארשטאטען זיינען בעדעקט מיט זילבער, שטעלען די ערשטע פראגע: וואס פאר א מיטלען נעהמט מען אן אויסצומיידען גנבות? די פראגע איז טאקע זעהר א וויכטיגע, ווייל איך האב אויך געזעהען אין פאריז אין „פאלי[illegible] מאנע" — (וואו מען מאכט געלד) ווי די ארבייטער זיינען בעוואכט פון סאלדאטען מיט אפענע שווערדען, ניט קוקענדיג אויף דעם וואס די ארבייטער ווערען דארט זעהר גוט בעצאהלט און די רעגירונג קען שטרענג בעשטראפען פאר יעדער גנבה. מיר קענען ניט [illegible] בעצאהלען און ניט פהיזיש בעשטראפען, דאך האט אונז דער מאראלישער קאנטראל געוויזען דאס אין פערלויף פון א יאהר מיט דריי מאנאט האט מען קיין ברעקעלע ניט גע'גנב'עט. און וויסט איהר ווארום, ווייל די שולע איז זעהר בעליעבט ביי די שילער, זיי בעטראכטען זי אלס א י י ג ע נ ע אינסטיטוציאן און יעדער גארט אז ז י י ן שולע זאל פראגרעסירען...

אזוי ווי די ארבייט איז געטהיילט און דער ארבייטער ווערט פלינק נוצליך, [illegible] הערום צו צאהלען פונ'ם ערשטען טאג אן א פראנק (דער מינימום וויפיל א תימנ'ער מיט זיין פאמיליע דארף [illegible] דורכצולעבען) און וואס מעהר ער פערפאלקאמט זיך אין זיין ארבייט העכערט מען איהם אלץ מעהר [illegible] אזוי אז די ערשטע וועלכע ארבייטען פונ'ם ערשטען טאג אן, נעהמען שוין 2 מיט א האלבען פראנק א טאג. דא מאכט מען שוין גרעסערע זאכען אויך, ווי כלי קודש — קידוש בעכער, [illegible], כלי בשמים, ידי'ן א. ד. גל., וועלכע מען קויפט זעהר גערן. און ווען אפילו נור א טהייל פון די אידישע שולען אין דער וועלט וועלען בעשטעלען ביי אונז ארבייט און ווען נור א טהייל אידען זאלען זיך איינארדנען הויז חפצים פון דער בצלאל שוהלע, וועלען אויך דערפון שוין קענען לעבען פיעלע הונדערטער משפחות און די בצלאל שולע וואלט פראגרעסירט אזוי דאס זי וואלט געווען דער שטאלץ פון יודענטהום.

אוים מיט די שוואכע טרובעס און סטענדס

ענדליך אפערען מיר אייך די קאלומביא

HORNLESS

נור וואס ארויסגעקומען.
זייט אפ-טו-דייט.

$39.80 ליריק

איינשליסלט 3 דאבל רעקארדס (15 סילעקשאנס) נאך אייער וואהל. $7.80 קעש און $4.00 מאנאטליך.

[illegible] א שטארקען דאבל ספרינג מאטאר, קלינגט אב די טענער, א צעהן אינטשע טורן טייבל, דינסטע טענער [illegible] די לעצטע וואטש קיים. העלע [illegible]ענבונד, פערלירט ניט קיין פארטס $29.30, $58.00, $80.00 א. ז. וו. [illegible] אויסצאהלונגען, צופריעדענהייט גאראנטירט.

[illegible], מאנשי, מערי גארדען, עלים [illegible], קובעליק, קאוואלעריע, ביז [illegible] א. ד. ג. זינגען און שפיעלען נור פאר „דיסק" קאלומביא גראמאפאן. די „דיסק" סטייל איז די בעסטע. פון [illegible] משינען וואס מיר האבען [illegible] יאהר פערקויפט זיינען 934 געווען די „דיסק" סטייל און [illegible] 887 פון קאלומביא דיסק.

זייט זיכער צו ס'איז א קאלומביא

[illegible]

WINNIPEG PIANO CO.

295 פארטעידזש עוו. וויניפעג, מאנ
נעקסט צו פעירוועטהערס.

ראקסבארא
טירקישע
סיגארעטס
15 ס.

נעמאכט אין דער וועסט פאר וועסטערן לייט.

באק-אי
ווירדזשינא
סיגארעטס.
10 ס.

דער זונ'ס איינציגער קאנקור...

איז געפונען געווארען אין דער מעזדא עלעקט...
אמאל זיינען ביי נאכט די הייזער און סטארק געווען ...
סטער, פינסטערע ווינקלען און קארנערס. אבער דאס איז ...
פערגאנגענהייט.

דאס איז די ליכטיגע פערגאנגענהייט, און מיט דער ...
און פאוער וועט די זונן פון עלעקטריציטעט ווידער ...
איבעראל. (דאס איז די בילינסטע בעקוועמליכקייט וואס ...
קריגען).

סיזויק לייט און פאוער 449 מיין ...

...NDT, IRVINE & DERRETT

אלערליי סיי...

געמאכט צו מעסיגע פרייזען.

פהאן מיין 4641 248 פארט סט. אין הויף. פהאן...

ספעשיל נאטיס צו שניידערס און פארי...

איך האב גראדע ערהאלטען מיין פאל סטאק אין פעריזיאן ...
אטטערס. די לאמס אימפארטיר איך זעלבסט דירעקט פון ...
שעהנע סחורה און ביים גלייכען פרייז די אטטערס האב איך ...
קאלארס און אויך געפלענדעט אויף פערשיעדענע פרייזען. ...
קלויבט וואס איהר ברויכט.

...BINSON, IMPORTER AND EXPORTER OF RAW AND DRESSED FURS
150 AND 152 PACIFIC AVE., EAST PHONE MAIN 2311

...ORTHERN CROWN BANK

הויפט אפיס אין וויניפעג

מזומן קאפיטאל ...
גוט שטעהענדער ס"ה ...

יעדער דארף האבען א סייווינג אקאונט! איהר קענט ...
סייווינג אקאונט מיט 1 דאלאר. עסקא ווערט צוגערעכנט ...

פרעזידענט: סיר ד. ה. מאקמיללאן
דזשענעראל מענעדזשער: דאבערט קאמפבעלל
דירעקטאר: האנ. ד. ס. קאמעראן, לייטנ. גאוו. אף מאניטאבא...

בראנטש --- קארנער סעלקירק אווע. און מיין ...

וו. ס. ריטשארדסאן, מענעדזשער.

נאטיס: איך מאך בעקאנט מיינע אלע קאסטימער ...
אז איך האב געמופט מיין וואלל פייפער פיינטינג און ...
אין א נייעס, גרעסערען און שעהנערען פלאץ מיט א גרויס ...
קראקערי און אלע סארטען היטערס צו די בילינסטע פרייזען.

וואטש יעדע וואך דיעזען פלאץ פאר מיינע ספעשילס.

ווי ביז יעצט אזוי אויך ווייטער וועל איך מיינע קאסטימ...
שטעלען מיט גוטע ווארע און מעסיגע פרייזען.

א. פ...

...Selkirk Avenue Phone St.-John 1591 88

אין אלד קאנטרי...

שיפסקארטען אויף אלע הויפט ליינס. ספעשיל עקס...

מיר האבען אלערליי אויסלענדישע געלדער. מיר האבע...
טע ארענדזשמענטס צו שיקען אייער פריינד געלד אין אלד ...
אין אונזער אפיס קענט איהר רעדען אויף אייער שפראך. ...
נירט אדער שרייבט. יעדער בריעף ווערט פינקטליך א...
אפען שבת און שבת אבענד פון 7 ביז 9 אוהר.

...ENHOLME & TYMCHORAK

856 מיין סטריט פהאן סט.-דזש...

בענקערס, בראקערס, אינשורענס און שיפס קארטען א...
מארטגיידזשעס און לאאנס.

ספעשיל נאטיס.

די עדת ישורון תלמוד תורה פון דער נא...
איז יעצט אונטער א ניי מענעדזשמענט. מיר ...
צוגענומען צוויי גוטע מלמדים. מיר בעטען ...
אידען צו שיקען זיינע קינדער לערנען אומזיס...
עס קען צאהלען וועלען מיר דאנקבאר זיין. ...
אבטונגספאל די ק...
צייט פון חדר פון 4 אוהר נאכמיטאג ביז 7.30 ...

דער טעלעפאן נומ...
ס. גאלדין, 598 פל...
איז סט. דזשאנ...
פאטראנייזט אונזער...

פאר הויכע קלאסע שניידער ארבייט ווענדעט זיך צו

TESSLER BROS.

די שניידערס מיט דער בעסטער רעפוטאציע.
302 נאטר דיים עוו. פהאן גערי 1306

מאדערנע צושניידען און מילינערי סקוהל.

די קונסט פון מאכען העטס און אויך דרעססעס לערנען מיר אויס איינפאך. אלע שוועריגקייטען ווערען אויסגעמיידען דורך אונזער מעטהאדע. יעדען שילער לערנען מיר בעזאנדער. די קורסען פון $10 און העכער.

MISS I. INNES OF TORONTO
TEACHER
Suite B. Glines Block
Portage Avenue
פהאן מיין 7508

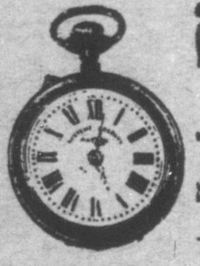

נ. טשערניאק

וואטשמייקער און דזשולערער האט אימפארטירט א גרויסען סטאק פון פערשיעדענע דזשולערי, וואנדזייגערס און פאקעט זייגערס. קומט, עס וועט אייך לוינען צו זעהן אונזער נייען סטאק.

876 מיין סטריט.

The Royal Tailoring Co.

לײדיס און דזשענטס

טיילארינג, קלינינג און פרעסינג.

ספעציאליטעט אין פאר רעפיירינג

137 500 סעלקירק עוו.

FURS פארס

דאס בעסטע פלאץ וואו איהר קענט קריגען א פאר גארמענט אדער פאר רעפעירינג איז ביי דער

PALACE FUR CO.

מיר מאכען אויך גארמענטס מיט אייערע אייגענע סקינס צו מעסיגע פרייזען. סאטיספעקשאן גאראנטירט. (268

447 Logan Ave. Phone Garry 2930

Phone St. John 153

S. BRAND ס. בראנד

433 Selkirk Ave. 433 סעלקירק עוו.

דער בעסטער שניידער אין שטאדט האט געעפענט אן ערשטע קלאססע קלינינג, פרעסינג, דייאינג און רעפעירינג שאפ.

אייערע אלטע קליידער קענען מיר מאכען פאלשטענדיג ניי, אויך איבערפארבען פון איין קאליר צו א צווייטען צו די מעסיגע פרייזען. עס לוינט זיך אייך אונז צו פרובירען. מיר גאראנטירען אייך פאלשטענדיגע צופריעדענהייט. געדענקט אונזער אדרעס, געדענקט אונזער טעלעפאן. 8—2

ווילט איהר שיקען געלד?

פערגעסט ניט אייער אלטען פריינד

ה. גלעסבי

פערקויפט האלץ און קוילען בילינער ווי איבעראל. קומט און איבערציינט זיך.

Office 855 Main Street
Phone St.-John 1711

נייעס נייעס

נאך פיעל מיה האט מיר פארט געלונגען צו עפענען א גרויסען

וואוד יארד

וואו איהר קענט קריגען די בעסטע און טרוקענע האלץ צו די בילינסטע פרייזען אייער אלט בעקאנטער פריינד

נ. יידיטש.

334 Logan Avenue
13—2 Phone Garry 40

א זינגער מאשין

אויף לייכטע אויסצאהלונגען און גאראנטירט צופרידענהייט קענט איהר קריגען דורך דעם אגענט פון זינגער מאשינעס

י. פראמאן, 435 פריטשארד

CANADIAN NORTHERN RAILWAY

דעצעמבער עקסקורשאנס

נאך אנטעריא, קוויבעק און אנדערע איסטערן פראווינצען אויף זעהר בילינע פרייזען

ערשטע קלאסע טיקעטס פאר סייל אין אלע סטיישאנס. פון דעצעמבער 1טען ביז דעם 31טען. סטאפען וואו מען וויל. טיקעטס גוט פאר 3 מאנאט. אויסוואהל פון ליינס ביי דער סי ען אר.

קריסטמעס עקסקורשאן טיקעטס נאך יוראפ

טיקעטס פאר סייל פון נאוועמבער 10טען ביז דעצעמבער 31טען 1911

עקסקורשאנס נאך יונייטעד סטייטס פון וויניפעג אין מאניטאבא, סעסקעטשעוואן און אלבערטא

נאך דולוט מינ., מינעאפאליס מינ., משיקאגא איל., סט. לואיס מא., סט. פאול מינ., מילוואקי וויס., אמאהא נעב. קענזעס סיטי מא., סיא סיטי לא.

טיקעטס פאר סייל טעגליך פון דעצעמבער 1טען ביז דעם 31טען 1191.

אויסקינפטע פון לאקאלען איידזשענט אדער שרייבט:

CANADIAN NORTHERN

R. CREELMAN,
General Passenger Agent
WINNIPEG

נאטיס.

THE "APPLE TREE"

וועגעטעריאנער רעסטאראנט
339 נאטר דיים עוועניו

איז דער פלאץ וואו מיינע אידישע פריינד קענען האבען געשמאקע שפייז צו מעסיגע פרייזען צו יעדער צייט. די מאכלים ווערען געקאכט נאך די לעצטע היגיענישע פרינציפען. עס ווערט ביי אונז ניט גענוצט קיין פלייש, נור נאטירליכע פראדוקטען פון פערשיעדענע פרוכט. פערגעסט ניט דעם אדרעס:

339 NOTRE DAME AVE. 43

נענוג שוין צו זיין קלאטשעס.

ברוך. — ווארום פלעגט מען די אידען צונלייכען צו קליאטשעס?

זרח. — געוועהנליך איבער זייער שלעכטען אויסזעהן און אנצוג. דאס זעלבע איז אויך מיט אייער פערד. האט ער שלעכטע הארנעס, וועלכע פיטען איהם ניט איז ער א קליאטשע. מאכט איהם אבער הארנעס, וועלכע זאלען איהם פיטען, דאן וועט ער אויסזעהן ווי א פרינץ.

ברוך. — וואו זשע קריגט מען אזעלכע הארנעס?

זרח. — ביי

The North West Harness Shop

73 דערבי סט. י. בעקער, פראפ.

א גרויסער אויסוואהל פון ווינטער בלענקעטס, וויפס און מעדיצין פאר פערד. אלעס צו בילינע פרייזען.

SYNOPSIS OF CANADIAN NORTH-WEST LAND REGULATIONS.

Any person who is the sole head of a family or any male over 18 years old, may homestead a quarter section of available Dominion lands in Manitoba, Saskatchewan or Alberta. The applicant must appear in person at the Dominion lands agency or sub-agency for the district. Entry by proxy may be made at any agency under certain conditions, by father, mother, son, daughter, brother or sister of intending homesteader.

Duties—Six months residence upon and cultivation of the land in each of three years. A homesteader may live within nine miles of his homestead on a farm of at least 80 acres, solely owned and occupied by him or his father, mother, son, daughter, brother or sister.

In certain districts, a homesteader in good standing may pre-empt a quarter section alongside his homestead. Price $3 per acre. Duties—Must reside six months in each of six years from date of homestead entry, including the time required to earn homestead patent, and cultivate fifty acres extra.

A homesteador who has exhausted his homestead right and cannot obtain a pre-emption, may take a purchased homestead in certain districts. Price $3 per acre. Duties—Must reside six months in each of three years, cultivate 50 acres and erect a house worth $300.

Coal—Coal mining rights may be leased for a period of 21 years, renewable at an annual rental of $1 per acre; not more than 2,500 acres shall be leased to one individual or company. A royalty at the rate of five cents per ton shall be collected on all merchantable coal mined.

W. W. CORY.
Deputy Minister of the Interior.

N.B.—Unauthorized publication of this advertisement will not be paid for.

Northern Wine Co.

215 מארקעט סט. אקעגען סיטי האל.
פהאן גערי 2187

ב. דרוקמאן, לעווין און מאבאיעס, פראפרייטארס.

האבען אויסגעפיקסט איינע פון די שעהנסטע און בעסטע ליקער סטארס. אלע סארטען וויינען, שנאפסען און ביר תמיד אין סטאק. בעסטע קוואליטעט, מעסיגסטע פרייזען. ספעשיל פרייז פיר שמחות. ארדערס פינקטליך דעליווערט.

נדבות עבור הת"ת.

עס איז קאלעקטעט געווארען פאר דער תלמוד תורה בבית הר' חיים מילער, 466 מעגנוס עוו. ביי א פערזאמלונג פון א גאסט פון אלד קאנטרי, זיינער א ברודער 3 דאלאר. מר. פאנצער האט דאס געלד געבראכט אין אונזער אפיס.

בלוי ריבאן פראדוקט
איז
ריינע שפייז פראדוקטען

ריינקייט אין שפייז, וועלכעס איז אזא שטארקער בענעהר פון יעדער הויז פרוי, איז זיכער דער מוסטער פון בלוי ריבאן'ס ווארע, קויפט בלוי ריבאן'ס בעקינג פאודער, קאפע, דזשעלי פאודער אדער ספאיסעס, אלע זיינען די העלבע הויכע קוואליטי, אויב איהר זייט ניט צופרידען, ברענגט צוריק די ווארע און קריגט צוריק אייער געלד.

North End Realty Co.

I. Cooperstock & A. Avrin, Prop.

איידער איהר קויפט א הויז לוינט זיך אייך צו וויסען פריהער אונזערע באַרגיינס אין הייזער און אין לאטס. מיר האבען א גרויסען אויסוואהל פון אלערליי פראפערטיס, וואונדערבארע בארגיינס. 132]

482 SELKIRK AVE. PHONE ST. JOHNS 1354

א גרויסער בארגיין.

א הויז אין אלפרעד עוועניו 12 רומס, א סטייבעל פאר 4 פערד, מיט וואסער און סווערס. צאהלט זיך אבסאלוט מיט דעם רענט (48 דאלאר מאנאטליך). קען געקויפט ווערען מיט ווייניג קעש און לייכטע אויסצאהלונגען. דאס הויז מוז פערקויפט ווערען ביז צוויי וואכען.

נאכפרעגען אין 683 אלפרעד עוועניו

דאס ערשטע מאל די גרויסע ביבלישע אפערעטא

דוד בן ישי
אדער גלית הפלשתי

מאדאם זימאנד אין דער טיטעל ראלע אם דוד המלך:

זעהן אבענד פאר דער מאדאם זימאנד מיטוואך אבענד דעם 13טען דעצעמבער.

טיקעטס שוין צו בעקומען זעהט אונזערע פאסטערס.

פיר מעיאר אין וויניפעג

ר. ד. וואהו

וואוט פאר דעם מאן, וועלכער איז געווען דער פריינד פון די סיטיזענס

דער מאן, וועלכער טהוט אויף.

מר. וואהו'ס געגנער איז דער קאנדידאט פון געלד אינטערעסען און פון די חברות וואס ווערען פעט פון געזעלשאפטליך געלד.

אייער וואוט און איינפלוס ווערט געבעטען פאר די עלעקשאן פון

טהעאדאר סטעפאניק

פאר אלדערמאן אין ווארד 5.

עלעקשאן:

פרייטאג, 8טען דעצעמבער.

מיין פלאטפארמע:

פראוויזיאן סטארס אפען ביז 8 אוהר אבענד. סאבוויים אויף פרינצעס און סאלטער סטריטס. מיוניסיפאל אונערשיפ פון די סטריט קארס. א גלייכער טהייל פון אימפרואוומענטס פאר דעם ווארד 5.

AMUSEMENT...

The Walker

פהאן גערי 2520
היינט און מארגען

...אדאם שערי

... 25 ס. ... מאט. $1.50—25 ס.
... פון מאנטאג, 4טען דעצעמבער

... ספרינג מייד

... אונגארישער פרימאדאנא און א ... פון 94. ארקעסטער פון 25.
... אין שבת מאטינע: ארקעס... $1.50 און $1, סירקל $1 און 75 ... באלקאני 50 ס., גאלערי 25 ס.
... מאטינע: ארקעסטער $1.50 ... $1, באלקאני סירקל 75 סענט, ... 50 ס., גאלערי 25 ס.

WINNIPEG...

... פון די פראמינענטע ארטיסטען
היינט און מארגען:

...י ראז אף ...

דהירענטשאו

נעקסטע וואך:

...אליים אאונט

... 50 סענט.
... מאנ., דינסטאג, ... און שבת
... בעסטע סיטס 25 סענט.

...mpress

PORTAGE AVE. EAS...

... מאנטאג, ... דעצעמבער
... אין סאנגס.
... פון לאנדאן אין קאמעדיעס.
... גערדי און קאמפאניע
... קאראקטער קאמיקערס.
... — קארד מאניפילייטאר.
... קרייך אין סצענעס פון א באל
... ארקעסטער.
... און 25 סענט.
... 25, 20, 10, און 35 סענט,
... סיטס בעשטעלט מיין 2030

Grand THEAT...

די וואך פון 4טען דעצעמבער

א גרויסע רעאליסטישע פליי

...הי קאנוויקטס דאוהטער

א קאמעדיע אין 5 אקטען.

מאטינע 10 און 20 סענט.
...טאג, דאנערשטאג און שבת
... 10 — 20 — 30 — 50 סענט.

BIJOU THEATR...

... און אלע טאג ערשטער נאך ... פון פאטא פלעיס
... גראם ווערט געביטען ... מיטוואך און פרייטאג.
שעהנע סאנגס ווערט געזונגען.
... ריכטיגער טהעאטער וועלכער ... ניט א ריכטיגע שאו.

ROYAL THEATR...

... קלאס בילדער און נייעסטע סאנגס
... גראם געביטען 3 מאל א וואך

ELITE THEATRE

... פארטיידזש און סמיטה
... הויכע קלאס בילדער. (266
... גראם געביטען 3 מאל א וואך.

... פראקטישער בוק-קיפער
... זוכט שטונדען ארבייט.
... קענען אין אפיס פון קענעדער איד
823 מיין סטריט